

Helsingin Osuuskauppa Elanto

Tilinpäätös ja toimintakertomus

1.1. - 31.12.2022

Y-tunnus: 1837954-9

Kotipaikka: Helsinki

Tilinpäätös ja toimintakertomus tilikaudelta 2022

Sisällysluettelo

	sivu
Hallituksen toimintakertomus	1-12
Tuloslaskelma	13
Tase	14
Rahoituslaskelma	15
Konsernin ja emon liitetiedot	16-29
Konsernin tunnusluvut	30
Hallituksen ylijäämän käyttöehdotus	31
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset	32
Luettelo kirjanpidoista ja aineistosta	33

HELSINGIN OSUUSKAUPPA ELANTO

TOIMINTAKERTOMUS 2022

TOIMINTAYMPÄRISTÖN KEHITYS

Maailmantalouden ja Suomen talouden näkymät näyttivät vielä alkuvuodesta varsin positiivisilta. Suomi oli hyvää vauhtia elpymässä Covid-19-pandemiasta, ja kansantalous kasvoi. Venäjän helmikuussa aloittama hyökkäyssota Ukrainaan sekä länsimaiden sen seurauksena asettamat pakotteet aiheuttivat kuitenkin globaalin shokin, joka nosti merkittävästi raaka-aineiden ja energian hintoja. Inflaatio lähti Suomessa poikkeuksellisen kovaan nousuun ja myös korkotaso kääntyi nousu-uralle. Näiden vaikutuksesta kuluttajien ostovoima heikentyi merkittävästi ja talouden kasvu hidastui.

Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2022 kuluttajahinnat kohosivat Suomessa keskimäärin 7,1 prosenttia erityisesti energian ja elintarvikkeiden hintojen sekä korkojen nousun yhteisvaikutuksena. Korkeimmillaan, yli yhdeksän prosenttia, inflaatio oli vuoden 2022 loppupuolella. Hintojen nousun odotetaan hidastuvan kuluvan vuoden aikana. Valtiovarainministeriö arvioi joulukuun ennusteessaan Suomen inflaation olevan 4 prosentin tasolla vuonna 2023.

Valtiovarainministeriön mukaan Suomen BKT kasvoi 1,9 prosenttia vuonna 2022. Kehitys oli epätasaista. Hyvän alkuvuoden jälkeen nopeasti kiihtyvä inflaatio ja nousu korkotaso hyyydyttivät talouskasvun toisella vuosipuoliskolla. Valtiovarainministeriö ennustaa Suomen BKT:n supistuvan 0,2 prosenttia vuonna 2023. Myös yksityisen kulutuksen arvioidaan supistuvan 0,5 prosenttia vuositasolla.

Kuluttajien ostovoiman supistuminen vaikutti myös Suomen vähittäiskauppaan. Myynnin volyyymi jäi vuoden toisella puoliskolla edellisvuotta selvästi pienemmäksi. Tuotantohintojen nousu on heijastunut myös kuluttajahintoihin, ja vähittäiskaupan liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna.

Matkailu- ja ravitsemisala on piristynyt merkittävästi alkuvuoden koronarajoitusten päättymisen jälkeen. Pandemia-ajalta kertyneet säästöt ja patoutuneen kysynnän purkautuminen ovat lisänneet erityisesti palvelujen kysyntää. Kulutusta on tukenut myös hyvä työllisyys. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vähentänyt huomattavasti kansainvälisten ja etenkin aasialaisten matkailijoiden määrää, mutta kotimainen kysyntä on kannatellut toimialaa kustannusten kohoamisesta huolimatta. Ostovoiman heikentymisen arvioidaan vaikuttavan voimakkaammin vuoden 2023 aikana. Henkilöstön saatavuus matkailu- ja ravitsemisalalla on hieman helpottunut, mutta yleisesti työntekijöiden löytymisessä on kuitenkin edelleen haasteita. Henkilöstöstä on paikoitellen pulaa myös liikennemyymälöissä ja markettoimialalla.

Pääkaupunkiseudulla väestönkasvu palasi vuoden 2019 tasolle kahden hiljaisemman kasvukauden jälkeen. Kasvua HOK-Elannon toimialueella oli ennakkotietojen mukaan 19 633 henkilöä (10 659) eli 1,4 prosenttia (0,8 %). Toimialueella asui vuodenvaihteessa 1 448 802 henkilöä (1 429 475) eli 26,0 prosenttia (25,8 %) koko Suomen väestöstä.

KEHITYS S-RYHMÄSSÄ 2022

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK) tytäryhtiöineen. S-ryhmän veroton vähittäismyynti oli vuonna 2022 13 465 miljoonaa euroa, jossa on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 9,2 prosenttia. S-Ryhmän Bonusjärjestelmään kuuluviin osuuskauppoihin liittyi vuonna 2022 86 566 uutta jäsentä. Asiakasomistajien kokonaisjäsenmäärä oli joulukuun lopussa 2 512 159. Bonusta asiakasomistajille maksettiin yhteensä 414 miljoonaa euroa.

S-ryhmän investoinnit olivat 556 miljoonaa euroa, kun ne edellisvuonna olivat 784 miljoonaa euroa.

HOK-ELANNON VUODEN 2022 TAPAHTUMAT

HOK-Elannon vuosi 2022 piti sisällään paljon merkittäviä uudistuksia asiakasomistajien palveluiden ja etujen kehittämiseksi. Osuuskauppana HOK-Elannon perustettava on tuottaa asiakasomistajille etuja ja kehittää palveluita pitkäjänteisesti. Tämä tehtävä on ollut merkityksellinen erityisesti juuri viime vuosina ja nyt, jolloin maailmantilanteeseen on liittynyt paljon epävarmuuksia.

Vuosi 2022 oli vahva asiakasomistajuuden vuosi, sillä HOK-Elannon 660 000 asiakasomistajalle maksettiin Bonuksia kaikkiaan ennätykselliset 81,1 miljoonaa euroa, mikä on viisi prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Maksettu Bonus ylitti ensimmäistä kertaa 80 miljoonan euron rajan ja HOK-Elantoon liittyi yli 27 000 uutta asiakasomistajaa. Ennätysbonusten lisäksi HOK-Elannon asiakasomistajille maksettiin maksutapaetua yhteensä 2,8 miljoonaa euroa.

HOK-Elanto jatkoi vuonna 2022 pitkäjänteisesti palveluiden kehittämistä asiakasomistajilleen. Viimeisten kolmen vuoden aikana HOK-Elanto on käyttänyt investointeihin yhteensä yli 300 miljoonaa euroa, joista 64 miljoonaa euroa vuonna 2022. Vuoden 2022 lopussa HOK-Elannolla oli yhteensä 412 toimipaikkaa pääkaupunkiseudun ja kehyskuntien, eli Espoon, Helsingin, Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Tuusulan ja Vantaan alueella.

Ruoan verkkokaupan myynti jatkoi kasvuaan. Vuonna 2022 HOK-Elannon ruoan verkkokaupan tilausmäärät vakiintuivat korkealle tasolle ja verkkokaupan osuus koko päivittäistavaramyyntistä oli noin viisi prosenttia. Myynti on jatkanut kasvuaan vuodesta 2021 ja joulukuun 2022 rikottiin myyntiennätyksiä. Vuonna 2022 pilotoitiin ruoan verkkokaupan robottikuljetuksia yhdessä Starshipin kanssa. HOK-Elanto kehittää palveluitaan jatkuvasti ja rakentaa parhaillaan ruoan verkkokaupan keräilykeskusta, jonka avulla voidaan lähivuosina tuplata nykyinen toimituskapasiteetti. HOK-Elannon vuoden 2024 aikana valmistuvasta ruoan verkkokaupan keräilykeskuksesta tullaan toimittamaan pääkaupunkiseudun ja lähikuntien asiakkaille tuhansia tilauksia päivässä. Yli 100 robotin lisäksi keskus tulee työllistämään Vantaalla jopa 200 ihmistä.

Vuoden 2022 merkittäviin tapahtumiin kuuluvat myös muun muassa oman Herkku by Tomi Björck -ruokatuotesarjan lanseeraaminen, HOK-Elannon historiaa huokuvan Backaksen kartanon pihapiiriin Vantaalle 1. joulukuuta avattu, poikkeuksellisella

energiaratkaisulla varustettu Alepa Backas sekä Olarin Prisman yhteyteen yhdessä Kierrätyskeskuksen kanssa avattu Kontti-kierrätysboksi. Lisäksi Sokos Helsinki kärsi tulipalosta lokakuussa. Palo saatiin kuitenkin hallintaan nopeasti, eikä tilanteesta aiheutunut henkilövahinkoja, ja Sokos saatiin avattua asiakkaille muutaman päivän jälkitöiden jälkeen.

HOK-Elanto on toimialueensa merkittävä työllistäjä ja osuuskaupan palveluksessa työskenteli vuoden lopussa vakituisissa työsuhteissa 6 751 henkeä. Vakituisten henkilöstön määrä kasvoi edellisvuodesta 256 hengellä. HOK-Elanto työllisti lisäksi kesän aikana ennätykselliset yli 2 000 kesätyöntekijää niin lyhyemmissä Tutustu ja tiedä -harjoitteluissa kuin pidemmissäkin työsuhteissa. HOK-Elanto käytti henkilöstön palkitsemiseen kiitoksena vuoden 2022 työpanoksesta yhteensä noin 2 miljoonaa euroa.

LIKEVAIHTO JA TULOS

HOK-Elanto-konsernin liikevaihto oli 2 415,5 miljoonaa euroa, jossa kasvua edellisvuoteen oli 7,4 prosenttia (edellinen vuosi 2 249,8 M€).

HOK-Elannon ylijäämä eli tulos ennen veroja oli 1,0 miljoonaa euroa (24,5 M€). Tuloksen heikkeneminen johtui sijoitussalkun edellistä vuotta heikommasta arvонkehityksestä. Ravintolat, tavaratalokauppa sekä liikennekauppa paransivat tulostaan edellisestä vuodesta. Marketkaupan liiketuloksen tippuminen johtui pitkälti uusien yksiköiden avauksista.

Tulos sisältää kertaluonteisiksi katsottavia tuottoja 8,1 miljoonaa (2,7M€), mistä käyttöomaisuuden myyntivoittoja on 5,4M€ ja vastaavasti kertaluonteisia kuluja 3,1 miljoonaa euroa (1,8 M€).

Liiketulos oli 19,2 miljoonaa euroa (5,9 M€) eli 0,8 prosenttia liikevaihdosta (0,3 %). Sijoitetun pääoman tuotto oli 3,6 prosenttia (3,4 %) ja oman pääoman tuotto oli 0,2 prosenttia (2,7 %).

HOK-Elanto-konsernin liikevaihto ja liiketulos toimialoittain

	Liikevaihto		Liiketulos	
	2022 M€	muutos %	2022 M€	muutos M€
Marketkauppa	2 069,6	4,3 %	5,3	-10,3
Tavaratalokauppa	65,9	4,0 %	-0,6	1,5
Ravintolaliiketoiminta	84,1	55,4 %	-4,4	12,8
Liikennekauppa	162,9	36,7 %	3,6	1,4
Muu liiketoiminta ja hallinto	33,0	12,0 %	15,5	7,8
HOK-Elanto konserni yhteensä	2 415,5	7,4 %	19,2	13,3

Marketkauppa oli edelleen liiketoiminnan vahva tukijalka 2,1 miljardin (2,0 mrd) liikevaihdollaan ja 4,3 prosentin kasvullaan. HOK-Elannolla oli vuoden lopussa 131 Alepaa, 65 S-marketia, 15 Prismaa, kolme Food Market Herkkua. Liikevaihdon

kasvu johtui mm. uusien toimipaikkojen avauksista ja verkkokaupan kasvusta. Marketkaupan liike-tulos oli 5,3 miljoonaa euroa (15,5 M€).

Kahden Sokos-tavaratalon ja 12 Emotion-kosmetiikkamyymälän liikevaihto oli 65,9 miljoonaa (63,4 M€), jossa nousua oli 4,0 prosenttia (3,5 %). HOK-Elannon tavaratalokaupan liike-tulos oli -0,6 miljoonaa euroa (-2,2 M€).

Ravintolaliiketoiminnan liikevaihto oli 84,1 miljoonaa euroa (54,1 M€), jossa nousua oli 55,4 prosenttia (-4,0 %). Ravintoloiden liike-tulos oli -4,4 miljoonaa euroa (-17,2 M€). Liikevaihdon nousu johtui pääasiassa ravintolatoimialaa koskevien koronarojoitusten poistumisesta kevään jälkeen. HOK-Elannolla oli vuoden lopussa 76 ravintolaa.

Liikennekaupan liikevaihto oli 162,9 miljoonaa euroa (119,2 M€), jossa nousua oli 36,7 prosenttia (29,2 %). Liikevaihdon kasvu johtui pääasiassa polttonesteen hintojen noususta, mutta myös myydyt litrat kehittyivät positiivisesti. Ketjuun kuuluu pääkaupunkiseudulla yhteensä 82 polttoneste-, autopesu- ja sähköautolataus toimipaikkaa. Latausasemia on HOK-Elannon toimipaikkojen yhteydessä jo noin 30 ja niissä noin 230 laturipaikkaa. Liike-tulos oli 3,6 milj. euroa (2,1 M€).

HOK-Elannon muun liiketoiminnan muodostavat kiinteistöliiketoiminta, omistajapalvelut sekä hautaus- ja lakipalvelut. Muun liiketoiminnan liikevaihto oli 33,0 miljoonaa euroa (29,5 M€). HOK-Elannon Hautaus- ja lakipalvelulla on 12 toimistoa.

KONSERNIRAKENNE

HOK-Elanto-konserni koostuu emoyritys Helsingin Osuuskauppa Elannosta, HOK-Elanto Liiketoiminta Oy:stä (marketkauppa, tavaratalokauppa, liikennekauppa, ravintolaliiketoiminta, Herkkukeittiö sekä omistajapalvelut), HOK-Elanto Palvelu Oy:stä sekä 31 kiinteistöyhtiöstä. S-Herkkukeittiö Oy fuusioitui 30.11.2022 HOK-Elanto Liiketoiminta Oy:öön. Vuoden aikana ostettiin yksi uusi ja fuusioitiin yksi kiinteistötytäryhtiö.

Konserniin kuuluu 22 osakkuusyhtiötä. Osakkuusyhtiöistä merkittävin on Kauppa-keskus Jumbon kiinteistön Vantaalla omistava Kiinteistö Oy Vantaanportin Liikekeskus, josta HOK-Elanto omistaa 27,8 prosenttia.

INVESTOINNIT JA KÄYTTÖMAISUUDEN MYYNNIT

Vuoden 2022 aikana HOK-Elanto investoi toimipaikkaverkostonsa kehittämiseen 63,5 miljoonaa euroa (136,4 M€). Käyttöomaisuutta myytiin 7,1 miljoonalla eurolla (2,6 M€).

Vuonna 2022 avattiin yhdeksän uutta market yksikköä; Prisma Lippulaiva, kaksi S-marketia (Klaukkala ja Redi) sekä kuusi uutta Alepaa (Jupperi, Kannisto, Jungmann, Jamma, Backas ja Kivistön asema). Emotion ketju täydentyi Lippulaivan yksiköllä ja uusia ravintoloita avattiin neljä (Papa Giovanni & Siipikeittiö S-market Klaukkala, Pizza & Buffa Kerava, Presso Kerava, Hesburger Asema-Aukio).

ABC-pesutoimipaikka avautui Jupperiin sekä kahdeksan uutta latausasemaa (Jupperi, Kannisto, Bulevardi, Hyvinkää, Klaukkala, Backas, Ässäparkki sekä Vallila). Uusi omistajapalvelupiste avautui kauppakeskus Lippulaivaan. Lisäksi 14 toimipaikkaa sai remontissa uuden ilmeen.

RAHOITUS JA SIOITUKSET

Nettorahoitustuotot olivat -18,2 miljoonaa euroa, edellisenä vuonna nettorahoitustuotot olivat 18,7 M€. Nettorahoitustuottojen lasku johtui sijoitussalkun arvon laskusta.

Konsernin maksuvalmius on hyvä. Likvidit sijoitukset ja rahavarat olivat vuoden päätyessä 283,7 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 295,6 M€). Omavaraisuusaste oli 74,9 prosenttia (75,9 %).

HOK-Elannolla on hallituksen hyväksymä rahoitusstrategia ja sijoituspolitiikka. Sijoitustoiminnassa pyritään pitkäjänteisyyteen ja matalariskisyyteen. Tavoitteena on siten sekä säilyttää sijoitettu pääoma että kasvattaa pääomaa ja saada sille tuottoa ilman, että sijoitusomaisuuteen kohdistuu hallituksen päättämää tasoa suurempi riski. Sijoitustoimintaa tulee toteuttaa S-ryhmän vastuullisuusohjelman mukaisesti. Sijoituskohteen toimiala- tai toimintatavat eivät saa olla ristiriidassa HOK-Elannon arvojen tai eettisten ja muiden toimintaperiaatteiden kanssa. Rahoitusinstrumentit on arvostettu vuoden 2016 alusta lähtien kirjanpitolain 5 luvun 2a §:n sallimaa vaihtoehtoisista menettelyä noudattaen käypään arvoon. Sijoitustoiminnan laskennallinen tuotto vuonna 2022 oli -10,7 %, kun edellisenä vuonna se oli 8,5 %.

ASIAKASOMISTAJUUS

HOK-Elannon tehtävänä ei ole maksimoida tilikauden tulosta vaan tuottaa etuja ja palveluita omistajille eli tavallisille suomalaisille kotitalouksille pääkaupunkiseudulla. Osuustoiminnallinen yritys on olemassa asiakasta varten.

HOK-Elannon asiakasomistajat ostivat Bonusta kerryttäviä tuotteita ja palveluja 2 405 milj. eurolla HOK-Elannosta, S-ryhmästä ja S-ryhmän yhteistyökumppaneilta.

HOK-Elantoon liittyi viime vuonna 27 432 uutta asiakasomistajaa (24 305). Vuoden lopussa heitä oli 664 161 taloutta (652 502) eli 76,9% (76,6%) toimialueen yhdeksän kunnan kotitalouksista.

Konsernin myynnistä 64,0 prosenttia (64,6 %) suuntautui asiakasomistajille. HOK-Elannon asiakasomistajat saivat Bonusta yhteensä 81,1 miljoonaa euroa (77,3 M€) ja maksutapaetua 2,8 miljoonaa euroa (2,5 M€). Asiakasomistajille maksetun Bonuksen määrä kasvoi viisi prosenttia ja maksutapaetu 12 prosenttia.

S-mobiilisovellus tarjoaa asiakasomistajalle mahdollisuuden seurata Bonuksen ja maksutapaedun kertymisen lisäksi omaa ostokäyttäytymistään: esimerkiksi hiilija-

lanjälkeä, kasvisten määrää, ruoan kotimaisuutta, ostorytmiä ja muovikassien määrää. HOK-Elannon asiakasomistajista, jotka asuvat toimialueella, S-mobiiliin käyttäjiä on 513 648 ja heistä Omat ostot -palvelun käyttäjiä 180 143.

Omistajapalvelulla on 14 toimipistettä. Prismojen ja Helsingin Sokoksen yhteydessä olevat Omistajapalvelut palvelevat monipuolisesti asiakasomistajuuteen ja S-Pankkiin liittyvissä asioissa. Omistajapalveluissa, kentän asiakaspalvelutehtävissä, työskentelee noin 100 henkilöä.

S-PANKKI

S-Pankki tarjoaa ratkaisuja päivittäisten raha-asioiden hoitamiseen, säästämiseen ja hankintojen rahoittamiseen. Maksuton käyttötili, kansainvälinen maksukortti ja pankkitunnukset sähköiseen asiointiin ovat tuntuvia etuja, jotka asiakasomistajat saavat omasta pankistaan. HOK-Elanto omistaa S-Pankista 10,0 prosenttia.

Vuoden 2021 lopussa noin 627 000 (594 000) HOK-Elannon asiakkaalla on käytössään S-Etukorttiin liitetty maksukortti. S-Pankin pankkitunnukset on yli 616 000 (578 000) HOK-Elannon asiakkaalla. S-Pankin taustalla on vahva osuustoiminnallinen arvomaailma ja keväällä 2022 suomalaiset arvioivat S-Pankin Suomen vastuullisimmaksi pankiksi jo 10. kerran peräkkäin Euroopan laajimmassa vastuullisuustutkimuksessa.

OSUUDET JA OSUUSPÄÄOMA

Helsingin Osuuskauppa Elannolla on yksi osuuslaji. Osuuksiin ei liity erityisehtoja. Osuuskunnan osuudet jakautuvat osuuslajeittain seuraavasti:

	2022	2021
Osuudet	664 161	652 502
Osuuspääoma	59 117 012,59	59 117 012,59

Osuuspääoma koostuu jäsenten maksamista osuuspääomaan kirjattujen osuusmaksujen yhteenlasketusta määrästä. Tilikauden aikana on eronneille tai erotetuille jäsenille palautettu heidän maksamansa osuusmaksut välittömästi osuuskunnan sääntöjen mukaisesti. Palautettujen osuuksien lukumäärä oli 15 773 kpl (20 843 kpl) ja osuus kaikista osuuksista 2,4 prosenttia. Palautettuja osuusmaksuja vastaavat osuudet on mitätöity. Osuudesta maksettu vastike vastaa jäsenen eroamishetkellä kertynyttä osuusmaksua, joka täyteen maksaneilla oli 100 euroa. Palautettujen osuusmaksujen yhteismäärä oli 1,4 miljoonaa euroa (1,6 M€).

HENKILÖSTÖ

Henkilökuntaa oli vuoden lopussa 6 751 henkilöä (6 495).

Kokoaikaisiksi henkilötyövuosiksi muutettuna henkilökunnan laskennallinen määrä oli 5 737 henkilöä (5 516). Määrä on laskettu keskimääräisenä ja se jakaantui toimialoittain seuraavasti:

	2022	2021
Marketkauppa	4 485	4 452
Tavaratalokauppa	186	192
Ravintolaliiketoiminta	667	494
Liikennekauppa	9	9
Muu liiketoiminta, ketjuohjaus ja hallinto	390	369
Yhteensä	5 737	5 516

Toimintaa on kehitetty pitkäjänteisesti yhdessä henkilöstön kanssa ja työtyytyväisyys on ollut jo useiden vuosien ajan selvästi suomalaisten työpaikkojen keskiarvoa korkeammalla tasolla. Vuoden 2022 henkilöstötutkimuksen vastausprosentti oli 91,9 ja tulos erittäin hyvällä tasolla. 89 % vastaajista suosittelee HOK-Elantoa työnantajana. Tunnustuksena henkilöstön korkeasta omistautuneisuudesta HOK-Elannolle myönnettiin Suomen Innostavimmat Työpaikat 2022 -tunnustus.

Poikkeuksellisen kova pandemia-aika vuoden 2022 ensimmäisen kolmanneksen aikana vaikutti sairaspöissaoloihin. Sairaspöissaolopäivien määrä nousi keskimäärin kolme päivää per henkilö vuoden aikana pandemiaa edeltävästä ajasta. Tuki- ja liikuntaelinsairauksiin liittyvät pöissaolot vähenivät 800 päivällä. Panostimme viestinnällisin ja valmennuksellisin keinoin ergonomiosaamisen sekä terveellisen ja turvallisen työkuulttuurin kehittämiseen. Vuoden 2022 aikana koulutimme toimipaikkojemme henkilöstön joukosta 190 uutta S-ergolähettilästä.

Mielenterveyden sairauspöissaolojen kasvu saatiin pysähtymään kuormittavasta tilanteesta huolimatta. MIELI ry myönsi HOK-Elannolle Hyvän mielen työpaikka® -merkin osoituksena sitoutumisesta henkilöstön mielenterveyden edistämiseen. Vuonna 2022 käynnistimme koko henkilöstölle suunnatut Mielen ensiapu -valmennukset osana työ- ja turvallisuuskoulutuskokonaisuutta. Panostimme esihenkilöiden hyvinvointiin ja osaamiseen omaa organisaatiopsykologiamme hyödyntäen. Käynnistimme myös mittavat valmennukset vahvistaaksemme esihenkilöiden osaamista hyödyntää työyhteisötutkimuksen tuloksia systemaattisesti osana työyhteisöjen kehittämistyötä. Monipuolisella hyvinvointiviestinnällä ja välittämisen keskustelukulttuurin kehittämistyön seurauksena HOK-Elannossa käytiin vuoden 2022 aikana noin 1 500 henkilön kanssa varhaisen tuen (huolen puheeksi ottamisen) keskustelu (900 enemmän kuin vuonna 2021).

Keskimääräinen työsuhteen pituus oli 8 vuotta 4 kuukautta (8 vuotta). Henkilökunnan keski-ikä oli 35 vuotta (36 vuotta). Naisten osuus koko henkilöstöstä oli 74 prosenttia (74 %). Kokoaikaisten työntekijöiden osuus koko henkilöstöstä oli 41 prosenttia (43 %). Ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä osuuskaupassa on 60 (41) eri maasta. Kesätyöitä HOK-Elanto tarjosi noin 2100 nuorelle (1400).

Pandemian johdosta ravintolatoimiala ja tavaratalokauppa kärsivät edelleen asiakaskadosta osan vuodesta 2022. Uusia haasteita ja asiakkaiden käyttäytymiseen vaikuttavia tekijöitä vuoden 2022 aikana toivat Ukrainan sota ja korkea inflaatio. Toimialarajat ylittävällä yhteistyöllä yhtään hokelantolaista ei jouduttu irtisanomaan tai lomauttamaan koronan vuoksi, vaan kaikille pystyttiin tarjoamaan työtä marketkaupasta.

Hyvä ja ammattimainen työ keskitetyssä koronapäivystyksessä sekä työterveyshuollon kautta tarjotut koronatestaukset ja -rokotukset henkilökunnalle ovat olleet merkittävä asia työperäisten covid-tartuntojen ennaltaehkäisyssä. Lakisääteisen työterveyshuollon täydennykseksi HOK-Elanto on tarjonnut henkilöstölleen sairaanhoidon palveluja, vapaa-ajan tapaturmavakuutuksen ja Sairauskassan lisäetuuksia. Henkilöstön hyvinvointia on tuettu uudella ePassi – tukimuodolla, jossa henkilö voi monin eri tavoin hyödyntää tukea omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen. Henkilöstön palkitsemiseen käytettiin vuonna 2022 noin 2 miljoonaa euroa.

HOK-Elannossa on vuonna 2022 otettu käyttöön uusi ja moderni rekrytointijärjestelmä, jonka avulla hakijakokemus on saatu kehitettyä aivan uudelle tasolle. Lisäksi rekrytointimarkkinointia on kehitetty, jotta HOK-Elanto erottuu edukseen työnhakijoiden keskuudessa. Työvoiman saatavuus saatiin vuoden 2022 loppupuolella hyvin hallintaan. Panostukset rekrytointiin laatuun, perehdytykseen ja työntekijäkokemuksen ymmärrykseen johtivat siihen, että marras-joulukuussa HOK-Elannon henkilöstön vaihtuvuus oli pienempää kuin vuoden 2021 vastaavina ajankohtina.

RISKIENHALLINTA

HOK-Elanto-konsernissa pyritään ennakolta tunnistamaan riskitekijät sekä arvioimaan niiden todennäköisyys ja merkittävyys liiketoiminnan tavoitteiden kannalta. HOK-Elannon hallitus on käsitellyt ja hyväksynyt riskienhallintapolitiikan, jossa kuvataan riskienhallinnan tavoitteet, keskeiset toteutustavat ja vastuut. Riskienhallintatyö on jatkuvaa ja sitä toteutetaan johtamisprosessin kaikissa osissa. Riskejä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti, huomioiden strategiset ja operatiiviset riskit.

HOK-Elannon strategisia riskejä tarkastellaan vuosittain lyhyellä (3v.) ja pitkällä (10v.) aikajänteellä.

Merkittävimmät HOK-Elannon lyhyen aikavälin riskit liittyvät Ukrainan sodan aiheuttamaan yleiseen poliittiseen ja taloudelliseen epävarmuuteen. Tilanteesta aiheutuvia riskejä ovat mm. inflaatio, epävarmuus sähköenergian riittävydestä, kuluttajien ostovoiman ja kuluttajaluottamuksen heikkeneminen sekä edelleen myös koronapandemian aiheuttama Helsingin keskustan hiljeneminen.

Päivittäistavarakaupan kilpailukyvyyn varmistaminen on edelleen keskeistä kaupan alan muutoksessa. Pitkällä aikavälillä merkittävimmät riskit liittyvät HOK-Elannon näkökulmasta mm. kulutustottumusten, työelämän ja liikkumisen muutosten kehittymiseen ja niiden vaikutuksiin kuluttajakäyttäytymiseen.

Lisäksi osana S-ryhmää HOK-Elannon riippuvuus SOK:n palvelutuotannosta, erityisesti yhteisten hankinta- ja logistiikkatoimintojen sekä tietojärjestelmien osalta, muodostaa riskejä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Strategisia riskejä hallitaan sekä HOK-Elannon omilla että S-ryhmätason toimenpiteillä.

HOK-Elannossa kiinnitetään erityistä huomiota asiakkaiden turvallisuuteen sekä henkilöstön työturvallisuuteen ja hyvinvointiin. Jokaisella toimipaikalla on omat ohjeensa ja suunnitelmansa, jotka perustuvat työympäristön riskien tunnistamiseen. Henkilökuntaa koulutetaan säännöllisesti, jotta he tuntevat turvallisuuteen liittyvät ohjeet ja osaavat huolehtia asiakkaiden turvallisuudesta.

VASTUULLISUUS

Kohti kestävän kuluttamisen uutta normaalia

Ruokavaliolla on vaikutusta terveyteen ja ruokavalinnoillaan voi vaikuttaa myös ympäristöön. Ruoan alkuperä ja kotimaisuus sekä eettiset kysymykset kiinnostavat yhä useampaa kuluttajaa.

Tavoitteenamme on, että vuonna 2030 myymästämme ruoasta vähintään 65 prosenttia on kasvipohjaista ja 80 prosenttia on kotimaassa valmistettua. Mielenkiinto eläintuotteiden korvaamiseen kasvikunnan vaihtoehtoilla näkyy toimialueellamme ja HOK-Elannossa myydyistä tuotteista 62 % on kasvipohjaisia. Myyntiä ovat osaltaan vauhdittaneet satokauden kasvisten esiin nostaminen sekä mm. osallistuminen vegaanihaaste-kampanjaan. HOK-Elannon ravintoloissa tuore porsaan- ja broilerin liha on 100 % kotimaista ja ravintolat ilmoittavat käyttämänsä lihan alkuperämaan avoimesti asiakkailleen. Ruokalistoilta löytyy yhä useammin myös luomu- ja vegaanivaihtoehtoja.

Edistämme kestävää kaupungistumista ja asiakkaidemme hiilineutraalia liikkumista ja tätä on edistetty toimimalla kaupunkipyörien pääyhteistyökumppanina Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Vuoden 2021 aikana tehdyt merkittävät investoinnit sähköautojen latauspisteverkostoon kasvattivat vuoden 2022 latausmääriä 1360 prosenttia edelliseen vuoteen nähden.

Kohti kestävää kasvua - luonnonvaroja kunnioittaen

Tavoitteellinen työ sekä tehdyt investoinnit ilmastonmuutosta vastaan ja kiertotalouden edistämiseksi ovat jatkuneet kaikilla liiketoiminta-alueilla ohjaten näin matkaa kohti hiilinegatiivista S-ryhmää vuonna 2025.

Merkittävimmät päästöt toiminnassa syntyvät kaupan kylmälaitteista. Kaikissa myymälöissä siirrytään luonnollisten kylmäaineiden käyttöön kylmäteknikassa vuoteen 2030 mennessä ja jo nyt 129 myymälää käyttää kylmäaineenaan hiilidioksidia. Vuoden aikana varauduttiin myös poikkeustilanteisiin erittäin hyvin ja erilaisiin sähkökatkotilanteisiin laadittiin selkeät toimintasuunnitelmat ja ohjeet.

Joulukuussa avattu Alepa Backas on HOK-Elannon ensimmäinen päästötön myymälä, jossa kaukolämpö on korvattu poikkeuksellisella ratkaisulla: kaupan kylmäko-

neista syntyvä lauhdelämpö varastoidaan maalämpökaivoon, josta se hyödynnetään talvella tilojen ja käyttöveden lämmitykseen. Vastaavasti kesäaikaan maan alta saadaan käyttöön talvella varastoitua jäähdytystä. Rakennus käyttää vain vähän sähköä, ja sekin on uusiutuvilla energialähteillä tuotettua.

HOK-Elanto on sitoutunut puolittamaan hävikin vuoteen 2030 mennessä ja hävikin vähentämisessä keskeiset työkalut ovat tilaustoiminnan ja ennustettavuuden kehittämisessä. Punalaputetut tuotteet ja illan tupla-alennus vähentävät hävikkiä silloin, kuin kysynnässä tapahtuu odottamattomia muutoksia. S-markettien hävikkiuhan alta pelastettuja hedelmiä, vihanneksia ja leipomotuotteita sisältävät kahden euron hyvikkilaatikat ovat saaneet hyvän vastaanoton ja vuoden aikana niitä myytiin ketjussa 200 000 kappaletta. Myynnistä poistettuja, mutta syömäkelpoisia elintarvikkeita ohjataan säännöllisesti myymälöistä yli 60 ruoka-apua tarjoavalle yhteistyökumppanille.

Tavoitteenamme on ohjata toiminnasta syntyvät jätteet 80 prosenttisesti kierrätykseen vuoteen 2025 mennessä. Vuoden 2022 aikana kierrätysaste kasvoi yli kahdella prosentilla 78,7 prosenttiin. Erityistä huomiota on kiinnitetty sekajätteen vähentämiseen. Polttonestekaupan ympäristöriskien toimenpideohjelma on käynnissä.

Espoon Olarin Prismassa avattiin ruoan verkkokaupan noutopisteen yhteyteen itsepalveluperiaatteella toimiva Kierrätyskeskuksen lahjoituspiste Boksi, johon asiakkaat voivat tuoda uudelleenkäyttöön sopivaa tavaraa maksutta ympäri vuorokauden.

Tuoteturvallisuus on osa vastuullisuutta ja sen tärkeänä työkaluna on elintarvikkeiden omavalvonta. Kaikki HOK-Elannon toimipaikat ovat saaneet kuntien viranomaisten valvontatarkastuksissa oivallisen tai hyvän arvosanan. Sijoittajana HOK-Elanto toimii vastuullisesti ja arvioi sijoitustoimintaansa säännöllisesti tunnistaakseen sijoituskohteiden merkityksen kestäväen kehityksen edistämässä.

Kohti yhdenvertaista maailmaa – eriarvoisuutta poistaen

Nuorten työllistäminen ja työllistymisen edistäminen on ollut vahvasti HOK-Elannon tavoitteena jo vuosien ajan. Yhteensä 2116 kesätyöntekijää työskenteli HOK-Elannon toimipaikoissa kesän 2022 aikana.

Olemme sitoutuneet toimimaan syrjimättömästi ja yhdenvertaisuusperiaatteiden mukaisesti ja haluamme edistää ihmisoikeuksien toteutumista omassa toiminnassamme. Monikulttuurisuus on osa HOK-Elannon arkea. HOK-Elanto on jo vuosia kouluttanut ja palkannut maahanmuuttajia ja siten edistänyt heidän sopeutumistaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja työelämään. HOK-Elanto auttaa myös monien erityisryhmien sopeutumista ja suvaitsevaisuuden lisäämistä työllistämällä mm. kehitysvammaisia ja mielenterveyskuntoutujia.

Kumppanit

HOK-Elannon partnerit tarjoavat asiakasomistajille palveluita, joita osuuskauppa ei itse tuota, kuten rautakauppa-, terveys-, vakuutus-, optikko-, apteekki-, risteily-, media- sekä kulttuuripalveluita. Osa partnereista tarjoaa etuja, osa myös Bonusta. Yhteistyökumppaneita, joiden toimintaa HOK-Elanto tuki vuonna 2022 olivat muun muassa Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkipyörät sekä Yrityskylä. Suomen Punaisen Ristin ja S-ryhmän yhteiseen Ukraina-keräykseen HOK-Elanto ohjasi 65 000 euroa.

HALLINTO

HOK-Elannon keskeiset hallintoelimet ovat edustajisto, hallintoneuvosto ja hallitus.

Vuonna 2022 hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi OTK, eMBA Heli Puura sekä 1. varapuheenjohtajana kansanedustaja, THM Sari Sarkomaa ja Kari Uotila 2. varapuheenjohtajana. Hallintoneuvoston muina jäseninä jatkoivat valtiotieteiden tohtori Kimmo Kiljunen, teatteritaiteen maisteri Irina Krohn, kansanedustaja Mia Laiho, luomuviljelijä Samuli Laurikainen, näyttelijä Sara Paavolainen, kansanedustaja Wille Rydman, ryhmäpäällikkö Anita Tuohino ja erityisasiantuntija Johanna Värmälä. Uusina jäseninä hallintoneuvostossa aloittivat kauppatieteiden kandidaatti Arto Bryggare, FM, rehtori Anne Karjalainen, toimittaja Björn Månsson, erityisasiantuntija Mika Raatikainen ja yrittäjä Antti Rantalainen. Henkilökunnan edustajina jatkoivat marketpäällikkö Reija Laitinen ja päätoiminen työsuojeluvaltuutettu Maarit Turja.

Vuonna 2023 hallintoneuvoston puheenjohtajana jatkaa OTK, eMBA Heli Puura sekä 1. varapuheenjohtajana kansanedustaja, THM Sari Sarkomaa. Hallintoneuvoston 2. varapuheenjohtajana aloitti teatteritaiteen maisteri Irina Krohn. Hallintoneuvoston muina jäseninä jatkavat kauppatieteiden kandidaatti Arto Bryggare, FM, rehtori Anne Karjalainen, valtiotieteiden tohtori Kimmo Kiljunen, kansanedustaja Mia Laiho, toimittaja Björn Månsson, erityisasiantuntija Mika Raatikainen, yrittäjä Antti Rantalainen, kansanedustaja Wille Rydman, ryhmäpäällikkö Anita Tuohino, erityisasiantuntija Johanna Värmälä ja Kari Uotila. Uusina jäseninä hallintoneuvostossa aloittivat kaupunkitutkija, tekniikan tohtori Kaarin Taipale ja valtiotieteiden tohtori Anu Suoranta. Henkilökunnan edustajina aloittivat ravintolajohtaja Roope Kämppi ja päätyösuojeluvaltuutettu Christa Pessi.

Vuonna 2022 hallituksen jäseninä toimivat toimitusjohtaja Veli-Matti Liimatainen (hallituksen puheenjohtaja), toimitusjohtaja Markku Uitto (varapuheenjohtaja), professori Jaakko Aspara, oikeustieteen kandidaatti, ekonomi Tuula Entelä, toimitusjohtaja Taru Keronen, kauppatieteiden maisteri Pekka Laaksonen ja toimitusjohtaja Sallamaari Muhonen.

Vuonna 2023 hallituksen puheenjohtajana jatkaa toimitusjohtaja Veli-Matti Liimatainen ja varapuheenjohtajana toimitusjohtaja Markku Uitto. Muut hallituksen jäsenet ovat professori Jaakko Aspara, oikeustieteen kandidaatti, ekonomi Tuula Entelä, toimitusjohtaja Taru Keronen, kauppatieteiden maisteri Pekka Laaksonen ja uutena jäsenenä Managing Director Reetta Peltola.

Tilikauden 2022 tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

HOK-Elanto-konsernin johtoryhmän muodostavat v. 2023 toimitusjohtaja Veli-Matti Liimatainen, toimialajohtaja Kimmo Nikula (S-market, Alepa, Food Market Herkku, sekä Hautaus- ja Lakipalvelu), toimialajohtaja Lassi Juntunen (Prisma, ABC, verkkokauppa), toimialajohtaja Henriikka Puolanne (ravintolat, Sokos ja Emotion), talous- ja hallintojohtaja Juha Ilvonen, kiinteistöjohtaja Jyrki Karjalainen, viestintä- ja markkinointijohtaja Tuomas Ahola, henkilöstöjohtaja Maria Hekkala ja muutosjohtaja Kirsi Vehkaluoto.

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Vuoden 2023 näkymät ovat haastavat ja ilmassa on paljon epävarmuuksia. Talouden yleinen heikentyminen, kasvavat kustannukset ja sumeat tulevaisuusnäkymät lisäävät kuluttajien ja yritysten varovaisuutta. Kiina teki vuoden 2022 lopulla täyskäännöksen sulkuihin perustuvaan koronastrategiaansa. Sen seurauksena uusin virusmuunnos Kraken leviää nyt erittäin nopeasti Kiinassa ja sen ulkopuolella, mikä saattaa aiheuttaa lyhyellä aikavälillä häiriöitä esimerkiksi toimitusketjuihin. Kiinan laajemmalla avautumisella voi olla myös positiivisia vaikutuksia maailmantalouden kehitykseen.

Vaikka inflaation ei vuonna 2023 uskota Suomessa olevan viime vuoden kaltaisissa poikkeuslukemissa, hintojen ja korkojen nousun odotetaan edelleen jatkuvan etenkin vuoden ensimmäisellä puoliskolla, mikä vaikuttaa negatiivisesti kuluttajien ostovoimaan. Jo viime vuoden puolella alkanut taantuma jatkuu, ja Suomen BKT:n uskotaan supistuvan jonkin verran vuonna 2023. Kansalaisten epävarmuus tulevasta kehityksestä näkyy hyvin heikkona luottamuksena niin omaan kuin Suomen talouteen, mikä osaltaan saattaa vaimentaa kulutuskysyntää.

HOK-Elanto panostaa voimakkaasti marketkauppaan ja kuluvaan vuoden aikana on tarkoitus avata 5 uutta Alepaa, 2 uutta S-markettia sekä 1 uusi Prisma.

Arvioitu investointien määrä vuonna 2023 on 67 M€. Henkilökunnan määrän arvioidaan kasvavan n. 300 henkilöllä vuoden 2023 aikana. HOK-Elannon liikevaihdon arvioidaan kasvavan hieman, vaikka päivittäistavarakaupan volyymikehitys jääneeikin negatiiviseksi. Liiketoiminnan tuloksen ennakoidaan pysyvän edellisen vuoden tasolla.

HALLITUKSEN ESITYS VOITTOA TAI TAPPIOTA KOSKEVIKSI TOIMENPITEIKSI

Helsingin Osuuskauppa Elannon jakokelpoinen ylijäämä 31.12.2022 on 561 497 137,94 €.

Hallitus ehdottaa, että Helsingin Osuuskauppa Elannon tilikauden 1.1.- 31.12.2022 alijäämä 320.191,24 jätetään edellisten tilikausien ylijäämätilille.

TULOSLASKELMA	Liite	Konserni		Osuuskauppa	
		1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Liikevaihto	1	2 415 489 066,08	2 249 802 771,99	80 335 522,34	74 049 474,44
Liiketoiminnan muut tuotot	2	9 224 144,49	3 742 258,68	5 617 388,80	2 204 881,69
Materiaalit ja palvelut	3				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		1 765 195 074,58	1 652 176 869,89	6 089 666,54	5 112 749,45
Ulkopuoliset palvelut		49 679 962,45	46 014 209,94	134 604,51	89 984,17
		1 814 875 037,03	1 698 191 079,83	6 224 271,05	5 202 733,62
Henkilöstökulut	4				
Palkat ja palkkiot		197 131 584,00	186 458 737,02	10 248 568,77	9 355 704,45
Henkilösivukulut		43 875 673,12	40 874 657,79	2 583 358,22	2 357 499,08
		241 007 257,12	227 333 394,81	12 831 926,99	11 713 203,53
Poistot ja arvonalentumiset	5	55 482 505,56	47 214 555,11	9 080 176,12	6 333 658,81
Liiketoiminnan muut kulut					
Toimitilavuokrat		104 121 078,86	96 298 266,88	20 860 433,01	20 174 208,44
Muut kulut	6, 7, 8	190 004 800,02	178 626 520,76	20 031 910,67	20 044 851,93
		294 125 878,88	274 924 787,64	40 892 343,68	40 219 060,37
Liikelyljäämä (-alijäämä)		19 222 531,98	5 881 213,28	16 924 193,30	12 785 699,80
Osuus osakk.yr. tuloksista (+/-)		-390 878,17	-157 622,28		
Rahoitustuotot ja -kulut	9	-17 799 929,19	18 809 088,99	-17 425 107,43	19 166 035,19
Ylijäämä (alijäämä) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		1 031 724,62	24 532 679,99	-500 914,13	31 951 734,99
Tilinpäätössiirrot	10			120 610,08	-16 913 463,09
Tuloverot	11	493 939,63	-4 713 475,97	60 112,81	-1 667 113,42
Vähemmistöosuudet (+/-)		178 908,74	28 020,76		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 704 572,99	19 847 224,78	-320 191,24	13 371 158,48

TASE		Konserni		Osuuskauppa	
	Liite	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet	12	43 039 482,52	44 650 548,65	1 469 228,31	2 472 519,32
Aineelliset hyödykkeet	12	344 229 828,69	337 371 209,21	150 849 194,57	141 536 773,63
Sijoitukset	13				
Osuudet saman konsernin yrityksissä				69 480 664,76	69 576 281,82
Osakkuusyritysosakkeet		39 844 640,51	38 603 518,68	44 454 805,45	42 822 805,45
Muut sijoitukset		137 280 271,88	137 994 388,39	235 283 592,98	242 868 028,58
		564 394 223,60	558 619 664,93	501 537 486,07	499 276 408,80
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	14	90 316 199,02	78 187 580,60	127 888,29	134 612,62
Pitkäaikaiset saamiset	15, 16	2 688 201,41	2 545 777,12	0,00	516 001,10
Lyhytaikaiset saamiset	17, 18	51 431 522,77	40 517 761,49	7 414 569,84	3 221 083,26
Rahoitusarvopaperit	19	169 623 575,65	190 510 869,39	169 623 575,65	190 510 869,39
Rahat ja pankkisaamiset		114 066 563,68	105 048 137,03	99 650 315,70	96 031 295,03
		428 126 062,53	416 810 125,63	276 816 349,48	290 413 861,40
VASTAAVAA YHTEENSÄ		992 520 286,13	975 429 790,56	778 353 835,55	789 690 270,20
VASTATTAVAA		31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA	20				
Osuuspääoma		59 117 012,59	59 117 012,59	59 117 012,59	59 117 012,59
Vararahasto		67 000 000,00	67 000 000,00	67 000 000,00	67 000 000,00
Osuusmaksurahasto		9 812 991,85	8 425 301,61	9 812 991,85	8 425 301,61
Edellisten tilikausien tulos		604 153 803,84	584 328 826,96	561 817 329,18	548 446 170,70
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 704 572,99	19 847 224,78	-320 191,24	13 371 158,48
		741 788 381,27	738 718 365,94	697 427 142,38	696 359 643,38
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	21			4 122 509,78	4 243 119,86
VÄHEMMISTÖOSUUDET		1 178 875,75	1 365 871,61		
PAKOLLISET VARAUKSET	22	6 956 307,85	7 513 167,86	132 454,21	809 208,21
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen vieras pääoma	23	6 799 626,22	4 106 072,40	13 728 448,10	9 398 203,79
Laskennallinen verovelka	24	1 694 466,40	1 584 140,42		
Lyhytaikainen vieras pääoma	25, 26	234 102 628,64	222 142 172,33	62 943 281,08	78 880 094,96
		242 596 721,26	227 832 385,15	76 671 729,18	88 278 298,75
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		992 520 286,13	975 429 790,56	778 353 835,55	789 690 270,20

RAHOITUSLASKELMA		Konserni		Osuuskauppa	
	Viite	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA					
Liikelyijäämä		19 222 531,98	5 881 213,28	16 924 193,30	12 785 699,80
Oikaisut liikelyijäämään	(1)	50 320 323,58	43 682 112,12	3 941 780,62	5 496 252,40
Käyttöpääoman muutos	(2)	-8 308 496,18	6 973 127,35	-77 808,07	-531 753,16
Liiketoiminnan rahavirta ennen rah.erlä ja veroja		61 234 359,38	56 536 452,75	20 788 165,85	17 750 199,04
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-668 370,48	-43 508,70	-806 093,81	-1 072 378,43
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		5 826 841,97	18 880 815,71	6 330 181,82	18 302 202,34
Maksetut tuloverot		-3 273 402,96	-952 644,73	-3 268 624,19	-943 544,32
Liiketoiminnan rahavirta		63 119 427,91	74 421 115,03	23 043 629,67	34 036 478,63
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-57 662 623,82	-95 002 553,27	-16 133 165,28	-29 034 035,08
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla		-291 109,42	-1 718 689,88	-72 705,42	-205 740,00
Investoinnit muihin sijoituksiin		-5 559 448,36	-40 394 588,33	-5 559 448,36	-43 660 883,33
Myönnettyt lainat		0,00	0,00	-1 200 000,00	-15 300 000,00
Lainojen lyhennykset		0,00	700 000,00	0,00	0,00
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		577 064,32	2 144 745,80	463 490,51	2 194 485,00
Luovutustulot muista sijoituksista		6 536 126,43	618 697,43	6 431 021,61	1 371 147,74
Lainasaamisten takaisinmaksut		2 800 000,00	0,00	9 947 920,38	13 450 914,02
Muiden sijoitusten lisäys		-43 432 928,81	-42 135 232,97	-43 432 928,81	-42 135 232,97
Muiden sijoitusten vähennys		38 998 462,91	83 444 917,95	38 998 462,91	83 444 917,95
Saadut osingot investoinneista		2 403 612,90	5 190,78	2 403 215,40	4 628,28
Investointien rahavirta		-55 630 843,85	-92 337 512,49	-8 154 137,06	-29 869 798,39
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Pitkäaikaisten lainojen nostot		0,00	0,00	1 450 000,00	200 000,00
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		0,00	0,00	0,00	-12 500 000,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)		37 778,40	-16 352,48	1 487 463,87	14 350 223,75
Osuuspääoman muutos		1 503 946,91	928 703,30	1 503 946,91	928 703,30
Maksetut osuuspääoman korot		-11 882,72	-21 859,94	-11 882,72	-21 789,94
Konserniavustukset		0,00	0,00	-15 700 000,00	-12 500 000,00
Rahoituksen rahavirta		1 529 842,59	890 490,88	-11 270 471,94	-9 542 862,89
Rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)					
		9 018 426,65	-17 025 906,58	3 619 020,67	-5 376 182,65
Rahavarat tilikauden alussa					
		105 048 137,03	122 074 043,61	96 031 295,03	101 407 477,68
Rahavarat tilikauden lopussa					
		114 066 563,68	105 048 137,03	99 650 315,70	96 031 295,03
Oikaisut liikelyijäämään					
	(1)				
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja tappiot (+)		-4 297 292,36	-1 901 646,10	-4 167 552,49	-1 373 155,83
Poistot ja arvonalentumiset		55 482 505,56	47 214 555,11	9 080 176,12	6 333 658,81
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		-864 889,62	-1 630 796,89	-970 843,01	480 616,42
		50 320 323,58	43 682 112,12	3 941 780,62	5 441 119,40
Käyttöpääoman muutos					
	(2)				
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos		-8 258 152,21	-5 256 235,93	-1 472 359,89	-782 845,24
Vaihto-omaisuuden muutos		-12 128 618,42	3 003 288,94	6 724,33	-1 221,01
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos		12 078 274,45	9 226 074,34	1 387 827,49	252 313,09
		-8 308 496,18	6 973 127,35	-77 808,07	-531 753,16

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Helsingin Osuuskauppa Elanto (HOK-Elanto) hoitaa konsernin rahoitus-, talous-, kiinteistö-, markkinointi-, henkilöstö- ja jäsenhallintotehtävät. HOK-Elanto myy säännöllisesti hallintopalveluita ja vuokraa toimitiloja tytäryhtiöilleen ja jossain määrin myös konsernin ulkopuolelle. Nämä hallintopalveluiden myyntituotot ja vuokratuotot kirjataan HOK-Elannon liikevaihtoon.

Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen välittömien menojen mukaiseen hankintamenuun vähennettynä vuosittain kirjanpidossa tehdyillä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaisten poistojen ja kirjattujen poistojen erotus esitetään konsernin yhtiöiden tuloslaskelmissa tilinpäätössiirtona ja niiden taseissa mainittujen poistojen kertynyt erotus yhtenä eränä tilinpäätössiirtojen kertymässä. Pysyvien vastaavien poistamattoman hankintamenuon pysyvät arvonalentumiset on kirjattu kuluksi arvonalentumisina. Pysyvien vastaavien tasearvoihin ei sisälly arvonorotuksia.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden alkuperäiseen hankintamenuun ja arvioituun taloudelliseen pitoaikaan. Poistot on laskettu kohteen käyttöönottovuoden alusta alkaen.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat: vuosia

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

ICT-ohjelmat ja lisenssit	3-5
Liikearvo, konserniliikearvo	5
Huoneistojen peruseräparannusmenot	5
Ketjuliittymismaksut	5
Tiejärjestelymenot	10
Vuokra-alueiden kestopäällysteet	10
Muut pitkävaikutteiset menot	5

AINEELLISET HYÖDYKKEET vuosia

Rakennukset	25
Väestönsuojat	25
Säiliöt, katokset ja muut rakennelmat	5-10

Koneet ja kalustot	
ravintolakalusto	5
päivittäis- ja erikoistavarakalusto	5
ICT-laitteistot ja konttorikalusto	5
kuljetuskalusto	5
autonpesukalusto ja polttonestejakelumittarit	6
rakennusten koneet ja laitteet	5
toimipaikkojen kassajärjestelmät	5
digital signage -infonäytöt	3

Kestopäällysteet	10
Muut aineelliset hyödykkeet	10

Toimitilavuokrat

Toimitilavuokriin kirjataan toimipaikkojen vuokrauksesta syntyvät vuokratulot. Niihin liittyvistä pitkäaikaisista vuokrasopimuksista syntyvät vuokravastuut on esitetty liitetiedoissa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on kirjattu taseeseen hankintamenoonsa tai sitä alempaan jälleenhankintahintaan tai todennäköiseen myyntihintaan.

Rahoitusvarat ja – velat

Rahoitusvälineet arvostetaan kirjanpitolain 5 luvun 2a §:n sallimaa vaihtoehtoista menettelyä noudattaen käypään arvoon. Käypään arvoon arvostaminen koskee sijoitussalkussa olevia rahoitusvaroja. Rahoitusvälineistä muut saamiset ja muut rahoitusvelat arvostetaan jaksoitettuun hankintamenoon.

Sijoitussalkku sisältää osakkeita, rahasto-osuuksia ja joukkovelkakirjalainoja, jotka sisältyvät pääasiassa lyhytaikaisissa varoissa esitettyihin rahoitusarvopapereihin. Transaktiomenot sisällytetään hankintamenoon. Sijoitussalkku arvostetaan käypään arvoon käyttäen tilinpäätöspäivän toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa. Noteeraamattomat osakesijoitukset on arvostettu hankintamenoon, koska niiden arvostaminen käypään arvoon arvostusmenetelmiä käyttäen ei ole ollut mahdollista. Käypään arvoon arvostetut rahoituserät kirjataan tulosvaikutteisesti noudattaen IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardia.

Lainat ja saamiset koostuvat rahavaroista, myönnettyistä lainoista sekä myynti- ja muista saamisista. Muut rahoitusvelat sisältävät korollisia velkoja sekä osto- ja muita velkoja. Rahoitusvarojen ja velkojen merkitsemisessä noudatetaan selvityspäivän mukaista käytäntöä.

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Sijoitussalkussa olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset on muutettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Näiden osalta kurssiero sisältyy käyvän arvon muutokseen. Muita ulkomaan rahan määräisiä saamisia ja velkoja ei ollut.

Saamisten arvonalentumisperiaate

Raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että muuhun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Jos muuhun kuin sijoitussalkkuun kuuluvan saamisen arvonalentumisesta on saatu objektiivinen näyttö, kertynyt tappio kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappioksi. Jos saamisen arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tulosvaikutteisesti. Tilikaudella ei ole kirjattu arvonalentumistappioita.

Eläkejärjestelyt

Konserniin kuuluvien yhtiöiden henkilökunnan sekä lakisääteinen eläketurva että tätä täydentävä vapaaehtoinen lisäeläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkemenot kirjataan kuluiksi kertymisvuonna.

Johdon lisäeläke-etuudet

Toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet kuuluvat maksuperusteisen lisäeläkejärjestelyn piiriin. Vuosittaisen lisäeläkemaksun suuruus on toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten osalta 2,6

kuukauden kiinteää kokonaispalkkaa vastaava summa ja alin mahdollinen eläkeikä kertyneen lisäeläkerahaston osalta on 60 vuotta.

Lisäksi myös ketjujohtolla on lisäeläkejärjestely, jonka vuosittainen lisäeläkemaksun suuruus on ketjujohtoon osalta 1,3 kuukauden kiinteää kokonaispalkkaa vastaava summa, ja alin mahdollinen eläkeikä kertyneen lisäeläkerahaston osalta 60 vuotta.

Tilikauden jälkeiset olennaiset tapahtumat

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus ja konsernirakenteen muutokset

Konsernitilinpäätökseen sisällytetään emo-osuuskunnan lisäksi kaikki tytäryhtiöt eli yritykset, joissa HOK-Elannolla on välittömästi tai välillisesti enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamista äänistä sekä kaikki osakkuusyrietykset, joissa HOK-Elannolla on merkittävä, vähintään 20 %:n omistusosuus ja äänivalta. Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yritykset konsernin omistusosuuksineen on esitetty taseen vastaavien liitetiedoissa.

Lahdenväylän Kauppakeskus Oy sulautui Helsingin Osuuskauppa Elantoon maaliskuussa 2022. S-Herkkukeittiö Oy sulautui HOK-Elanto Liiketoiminta Oy:öön marraskuussa 2022.

Helsingin Osuuskauppa Elanto osti Kiinteistö Oy Vantaan Pähkinärinteen liikekeskuksen koko osakekannan lokakuussa 2022 sekä 27,73 prosenttia Asunto-osakeyhtiö Hyvinkään Hämeenaukiosta joulukuussa 2022.

Konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteet

Konsernin sisäinen osakeomistus on tilinpäätöksessä eliminoitu hankintamenomenetelmän mukaan, jolloin tytäryhtiöosakkeiden hankintameno on eliminoitu hankintahetken omia pääomia vastaan. Tytäryhtiöiden hankintamenon ja hankittua uutta omaisuutta vastaavan oman pääoman ero on valtaosin kohdistettu rakennuksiin ja maa-alueisiin. Rakennuksiin kohdistetut konserniaktiivat ja -passiivat poistetaan/tuloutetaan omaisuuserän poistosuunnitelman mukaan.

Osakkuusyhtiöt on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta ja oman pääoman muutoksesta on esitetty omana eränään.

Vähemmistöjen osuudet konsernin omasta pääomasta ja tuloksesta on erotettu ja esitetty erikseen tilinpäätöksessä.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu konsernin sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, käyttöomaisuuden sisäiset myyntivoitot sekä keskinäiset saamiset ja velat. Konsernitilinpäätöksessä vaihto-omaisuuteen ei sisälly sisäistä katetta.

Laskennalliset verot

HOK-Elanto-konserniin liittyvät laskennalliset verot on kirjattu alla kerrottujen periaatteiden ja kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaisesti. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuva laskennallinen verovelka ja -saaminen sisältyy konsernitaseen laskennalliseen verovelkaan ja -saamiseen sekä niiden muutos konsernituloslaskelman laskennallisen verovelan ja -saamisen muutokseen.

Varovaisuuden periaatteen mukaisesti konsernitaseeseen sisältyy laskennallinen verovelka kokonaisuudessaan ja laskennallinen verosaaminen arvioidun todennäköisen saamisen suuruisena. Laskennassa on käytetty 20,0 prosentin verokantaa.

Erillistilinpäätöksissä esitetyt tilinpäätössiirtojen kertymät on konsernitaseessa jaettu laskennalliseksi verovelaksi ja omaksi pääomaksi. Laskennallisen veron muutos on esitetty konsernin tuloslaskelmassa. Verotettavaan tuloon palautettavat poistot (hyllypoistot) on edellä mainittua laskennallista verovelkaa laskettaessa otettu huomioon vähentävänä tekijänä.

Konserniyhtiöiden pakollisista varauksista ja vahvistetuista tappioista johtuva laskennallinen verosaaminen on esitetty konsernitaseessa ja sen muutos konsernituloslaskelmassa. Kiinteistötytäryhtiöissä, joissa on vähemmistöomistusta, rakennuksista tehdään pääosassa yhtiöistä tuloksen mukaiset poistot. Konsernitasolla yhtiöistä on kirjattu suunnitelman mukaiset poistot, joihin sisältyviin kertyneisiin lisäpoistoihin kohdistuvaa laskennallista verosaamista ei ole otettu huomioon.

Konsernin sisäiset käyttöomaisuuden myyntivoitot ovat pääsääntöisesti syntyneet ennen vuotta 1989, jolloin ko. erät eivät olleet veronalaisia. Sisäisten katteiden eliminoinnissa ei ole syntynyt laskennallista verosaamista.

Konserniyhtiöissä osakkeista, maa-alueista ja rakennuksista tehdyistä, mutta verotuksessa vähentämättömistä arvonalennuksista, ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, koska sen realisoitumista ei pidetä todennäköisenä. Myöskään konsernitasolla tehdyistä arvonalennuksista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista.

Kohdistetuista konserniaktiivoista ja -passiivoista ei ole kirjattu laskennallista veroa, koska syntyneet konserniaktiivat ja -passiivat ovat kokonaisuudessaan kohdistettu liiketoiminnan kannalta keskeisiin rakennuksiin ja maa-alueisiin, joita ei ole tarkoitus luovuttaa konsernin ulkopuolelle.

	Konserni 2022	Konserni 2021	Osuuskauppa 2022	Osuuskauppa 2021
TULOSLASKELMÄÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT				
1. Liikevaihto toimialoittain				
Marketta	2 069 582 650,44	1 983 623 081,13	0,00	0,00
Tavaratalokauppa	65 877 214,00	63 362 041,76	0,00	0,00
Ravintolaliiketoiminta	84 120 047,00	54 143 564,58	0,00	0,00
Polttoneste- ja autopesukauppa	162 897 385,32	119 200 040,68	0,00	0,00
Muu liiketoiminta ja hallinto	33 011 769,32	29 474 044,07	80 335 522,34	74 049 474,44
Yhteensä	2 415 489 066,08	2 249 802 772,22	80 335 522,34	74 049 474,44
2. Liiketoiminnan muut tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	5 443 751,35	2 041 402,78	5 307 451,17	1 928 427,89
Liikearvotuotot	0,00	28 524,42	0,00	0,00
Vuokratuotot	1 151 379,82	1 027 161,11	1 731,60	1 706,04
Muut	2 629 013,32	645 170,37	308 206,03	274 747,76
Yhteensä	9 224 144,49	3 742 258,68	5 617 388,80	2 204 881,69
3. Materiaalit ja palvelut				
Ostot tilikauden aikana	1 777 323 693,00	1 649 095 217,01	6 082 942,21	5 113 970,46
Varastojen muutos	-12 128 618,42	3 081 652,88	6 724,33	-1 221,01
Ulkopuoliset palvelut	49 679 962,45	46 014 209,94	134 604,51	89 984,17
Yhteensä	1 814 875 037,03	1 698 191 079,83	6 224 271,05	5 202 733,62
4. Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	197 131 584,00	186 458 737,02	10 248 568,77	9 355 704,45
Eläkekulut	35 236 986,41	32 433 005,29	2 172 731,32	2 022 119,70
Muut henkilösivukulut	8 638 686,71	8 441 652,50	410 626,90	335 379,38
Yhteensä	241 007 257,12	227 333 394,81	12 831 926,99	11 713 203,53
Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot on esitetty kohdassa 27.				
5. Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	53 902 505,56	47 214 555,11	7 500 176,12	6 333 658,81
Arvonalentumiset	1 580 000,00	0,00	1 580 000,00	0,00
Yhteensä	55 482 505,56	47 214 555,11	9 080 176,12	6 333 658,81
Poistojen ja poistoeron muutosten tase-eräkohtainen erittely sisältyy taseen liitetietojen pysyvien vastaavien ja tilinpäätössiirtojen kertymän erittelykohtiin.				
6. Liiketoiminnan muut kulut				
Kiinteistö-, kalusto ja tarvike	113 414 547,73	103 625 360,49	9 881 535,43	9 785 147,11
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	9 217 800,61	8 206 864,20	463 269,92	482 755,58
Markkinointi- hallinto ja muut	67 372 451,68	66 794 296,07	9 687 105,32	9 776 949,24
Yhteensä	190 004 800,02	178 626 520,76	20 031 910,67	20 044 851,93
7. Tilintarkastajan palkkiot				
Tilintarkastuspalkkiot	102 424,55	108 064,54	45 895,00	89 500,00
Todistukset ja lausunnot	52 925,00	8 258,25	34 602,50	8 258,25
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	155 349,55	116 322,79	80 497,50	97 758,25
8. Pakollisten varausten lisäykset (-) tai vähennykset (+)				
Vaakaikäytössä oleviin tiloihin kohdistuvat vuokramenojen lisäykset	-232 927,57	-88 086,70	-24 703,00	0,00
Vaakaikäytössä oleviin tiloihin kohdistuvat vuokramenojen vähennykset	802 204,58	1 465 480,70	703 457,00	1 211 959,00
Muiden vastaisten menojen ja menetysten lisäys	-102 417,00	-88 263,67	-2 000,00	-1 000,00
Muiden vastaisten menojen ja menetysten vähennys	90 000,00	19 275,15	0,00	0,00
Yhteensä	556 860,01	1 308 405,48	676 754,00	1 210 959,00
9. Rahoitustuotot ja -kulut				
Osinkotuotot pysyvien vastaavien sijoituksista				
Osinkotuotot omistusyhteisyrityksiltä	2 403 035,40	0,00	2 403 035,40	0,00
Osinkotuotot muilta	577,50	5 190,78	180,00	4 628,28
Yhteensä	2 403 612,90	5 190,78	2 403 215,40	4 628,28
Korkotuotot pysyvien vastaavien sijoituksista				
Saman konsernin yrityksiltä			560 559,88	462 116,47
Muilta	4 270 062,68	17 297 849,13	45 367,36	106 909,02
Yhteensä	4 270 062,68	17 297 849,13	605 927,24	569 025,49
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä			2 282,69	3 071,50
Muilta	1 516 525,35	1 549 557,78	5 692 326,93	19 661 622,73
Yhteensä	1 516 525,35	1 549 557,78	5 694 609,62	19 664 694,23
Korko- ja muut rahoitustuotot yhteensä	5 786 588,03	18 847 406,91	6 300 536,86	20 233 719,72
Korko- ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille			152 186,35	101 903,07
Muilla	25 990 130,12	43 508,70	25 976 673,34	970 409,74
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	25 990 130,12	43 508,70	26 128 859,69	1 072 312,81
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä (+/-)	-17 799 929,19	18 809 088,99	-17 425 107,43	19 166 035,19

	Konserni 2022	Konserni 2021	Osuuskauppa 2022	Osuuskauppa 2021
Erittely rahoitustuotoista				
Nettotuotot lainoista ja saamisista, konsernin ulkoiset	265 603,44	210 230,91	221 654,41	29 058,78
Nettotuotot lainoista ja saamisista, konsernin sisäiset			562 842,57	465 187,97
Nettotuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista sijoituksista	-20 416 517,49	18 788 562,71	-20 417 949,56	18 791 859,25
Muut rahoitustuotot	2 405 423,21	21 805,38	2 403 083,91	104,77
	-17 745 490,84	19 020 599,00	-17 230 368,67	19 286 210,77
Erittely rahoituskuluista				
Nettokulut jaks.hankintamenoön kirjattavista rahoitusveloista, kons.ulk.	53 774,88	204 014,58	42 552,41	18 213,37
Nettokulut jaks.hankintamenoön kirjattavista rahoitusveloista, kons.sis.			152 186,35	101 903,07
Muut rahoituskulut	663,47	7 495,43	0,00	59,14
	54 438,35	211 510,01	194 738,76	120 175,58
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-17 799 929,19	18 809 088,99	-17 425 107,43	19 166 035,19
10. Tilinpäätössiirrot				
Poistoon muutos			120 610,08	-1 213 463,09
Konserniavustus			0,00	-15 700 000,00
Yhteensä	0,00	0,00	120 610,08	-16 913 463,09
11. Tuloverot				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta tilikaudelta	101 829,59	1 679 894,66	0,00	1 666 015,49
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	-61 607,10	1 097,93	-60 112,81	1 097,93
Verotettavan tulon mukaiset verot	40 222,49	1 680 992,59	-60 112,81	1 667 113,42
Laskennallisen verovelan/-saamisen muutos	-534 162,12	3 032 483,38		
Yhteensä	-493 939,63	4 713 475,97		
Laskennalliset verosaamiset ja -velat, joita ei ole kirjattu taseeseen				
Laskennallinen verosaaminen			773 853,61	161 841,64
Laskennallinen verovelka			541 376,89	476 959,12
TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT				
12. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	953 697,02	746 343,32	980 000,00	980 000,00
Lisäykset	186 110,48	193 239,00	0,00	0,00
Vähennykset	-162 155,08	-5 732,30	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	25 196,60	19 847,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	1 002 849,02	953 697,02	980 000,00	980 000,00
Kertyneet poistot 1.1.	626 401,62	505 421,44	882 000,00	784 000,00
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-162 155,08	5 732,30	0,00	0,00
Tilikauden poistot	112 916,33	115 247,88	98 000,00	98 000,00
Kertyneet poistot 31.12.	577 162,87	626 401,62	980 000,00	882 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	425 686,15	327 295,40	0,00	98 000,00
Liikearvo				
Hankintameno 1.1.	67 643 145,89	65 946 410,74		
Lisäykset	0,00	1 696 735,15		
Hankintameno 31.12.	67 643 145,89	67 643 145,89		
Kertyneet poistot 1.1.	66 525 355,25	65 847 753,25		
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,00	509 020,54		
Tilikauden poistot	270 587,92	168 581,46		
Kertyneet poistot 31.12.	66 795 943,17	66 525 355,25		
Kirjanpitoarvo 31.12.	847 202,72	1 117 790,64		
Muut aineettomat hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	88 799 620,47	64 281 542,79	4 361 534,10	3 860 798,52
Lisäykset	8 518 427,13	23 419 805,90	88 500,04	500 735,58
Vähennykset	-9 473 681,35	-1 262 176,18	-956 321,47	0,00
Siirrot erien välillä	4 988 904,41	2 360 447,96	236 765,59	0,00
Hankintameno 31.12.	92 833 270,66	88 799 620,47	3 730 478,26	4 361 534,10
Kertyneet poistot 1.1.	46 786 191,45	35 607 565,03	2 540 843,87	2 074 861,55
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-9 473 681,35	-1 197 512,47	-776 482,76	0,00
Tilikauden poistot	14 650 804,65	12 376 138,89	519 229,84	465 982,32
Kertyneet poistot 31.12.	51 963 314,75	46 786 191,45	2 283 590,95	2 540 843,87
Kirjanpitoarvo 31.12.	40 869 955,91	42 013 429,02	1 446 887,31	1 820 690,23
Aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut				
Hankintameno 1.1.	1 192 033,59	9 753 460,61	553 829,09	819 007,17
Lisäykset	6 393 215,12	12 915 768,44	1 967 583,17	7 690 893,20
Siirrot erien välillä	-6 688 610,97	-21 477 195,46	-2 499 071,26	-7 956 071,28
Kirjanpitoarvo 31.12.	896 637,74	1 192 033,59	22 341,00	553 829,09

	Konserni 2022	Konserni 2021	Osuuskauppa 2022	Osuuskauppa 2021
Konserniliikearvo				
Hankintameno 1.1.	17 670 793,19	17 670 793,19		
Hankintameno 31.12.	17 670 793,19	17 670 793,19		
Kertyneet poistot 1.1.	17 670 793,19	17 670 793,19		
Kertyneet poistot 31.12.	17 670 793,19	17 670 793,19		
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00		
Konserniliikearvo taseessa 31.12.	0,00	0,00		
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	43 039 482,52	44 650 548,65	1 469 228,31	2 472 519,32
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet				
Omistettut				
Hankintameno 1.1.	95 963 501,10	95 745 265,08	38 984 854,26	38 914 852,76
Fuusio 31.3.	0,00	0,00	2 495 997,13	0,00
Lisäykset	3 974 894,38	505 215,97	3 945 367,75	479 691,26
Vähennykset	-2 495 997,13	-445 698,00	-2 495 997,13	-445 698,00
Siirrot erien välillä	482 994,31	158 718,05	65 109,38	36 008,24
Hankintameno 31.12.	97 925 392,66	95 963 501,10	42 995 331,39	38 984 854,26
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	21 422 447,47	21 422 447,47	2 160 170,00	2 160 170,00
Kertyneet arvonalennukset fuusio 31.3.	0,00	0,00	1 495 997,13	0,00
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	-1 495 997,13	0,00	-1 495 997,13	0,00
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	19 926 450,34	21 422 447,47	2 160 170,00	2 160 170,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	77 998 942,32	74 541 053,63	40 835 161,39	36 824 684,26
Vuokraolkeudet				
Hankintameno 1.1.	536 996,40	536 996,40	286 165,06	286 165,06
Lisäykset	13 653,23	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	550 649,63	536 996,40	286 165,06	286 165,06
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	36 815,80	36 815,80	36 815,80	36 815,80
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	36 815,80	36 815,80	36 815,80	36 815,80
Kirjanpitoarvo 31.12.	513 833,83	500 180,60	249 349,26	249 349,26
Maa- ja vesialueet yhteensä	78 512 776,15	75 041 234,23	41 084 510,65	37 074 033,52
Rakennukset ja rakennelmat				
Omistettut				
Hankintameno 1.1.	333 585 063,80	296 077 839,21	130 779 589,39	115 584 248,92
Lisäykset	2 716 722,17	1 890 791,92	2 511 813,55	1 561 993,12
Vähennykset	-2 208 657,53	-2 929 671,90	0,00	-2 854 000,00
Siirrot erien välillä	29 811 275,21	38 546 104,57	28 232 710,02	16 487 347,35
Hankintameno 31.12.	363 904 403,65	333 585 063,80	161 524 112,96	130 779 589,39
Kertyneet poistot 1.1.	159 718 959,22	149 452 853,72	49 275 596,42	46 756 571,27
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-2 205 081,72	-2 929 610,73	0,00	-2 854 000,00
Tilikauden poistot	14 985 027,50	13 195 716,23	6 500 321,55	5 373 025,15
Arvonalennukset	1 580 000,00	0,00	1 580 000,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.	174 078 905,00	159 718 959,22	57 355 917,97	49 275 596,42
Kirjanpitoarvo 31.12.	189 825 498,65	173 866 104,58	104 168 194,99	81 503 992,97
Rakennukset ja rakennelmat yhteensä	189 825 498,65	173 866 104,58	104 168 194,99	81 503 992,97
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	195 044 206,05	163 533 725,05	2 492 217,42	2 478 224,12
Lisäykset	17 128 363,87	26 919 372,58	180 222,01	139 383,87
Vähennykset	-25 006 712,25	-2 114 521,88	-311 059,03	-125 390,57
Siirrot erien välillä	8 205 256,07	6 705 630,30	-236 765,59	0,00
Hankintameno 31.12.	195 371 113,74	195 044 206,05	2 124 614,81	2 492 217,42
Kertyneet poistot 1.1.	129 443 324,26	109 631 306,06	1 251 465,53	932 425,49
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-24 931 852,24	-1 670 169,99	-490 897,74	-65 595,10
Tilikauden poistot	23 854 551,99	21 482 188,19	370 608,53	384 635,14
Kertyneet poistot 31.12.	128 366 024,01	129 443 324,26	1 131 176,32	1 251 465,53
Kirjanpitoarvo 31.12.	67 005 089,73	65 600 881,79	993 438,49	1 240 751,89
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	1 689 211,34	1 689 211,34	671 741,66	671 741,66
Hankintameno 31.12.	1 689 211,34	1 689 211,34	671 741,66	671 741,66
Kertyneet poistot 1.1.	1 584 730,42	1 556 113,21	616 664,06	604 647,86
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	62,35	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poistot	28 617,17	28 617,21	12 016,20	12 016,20
Kertyneet poistot 31.12.	1 613 409,94	1 584 730,42	628 680,26	616 664,06
Kirjanpitoarvo 31.12.	75 801,40	104 480,92	43 061,40	55 077,60

	Konserni 2022	Konserni 2021	Osuuskauppa 2022	Osuuskauppa 2021
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1.	22 758 507,69	22 218 914,42	21 662 917,65	11 387 350,72
Lisäykset	22 658 757,08	26 853 145,69	8 695 819,53	18 842 851,24
Siirrot erien välillä	-36 606 602,01	-26 313 552,42	-25 798 748,14	-8 567 284,31
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 810 662,76	22 758 507,69	4 559 989,04	21 662 917,65
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	344 229 828,69	337 371 209,21	150 849 194,57	141 536 773,63
13. Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä				
Hankintameno 1.1.			71 390 028,11	71 184 288,11
Lisäykset			72 705,42	205 740,00
Vähennykset			-168 322,48	0,00
Hankintameno 31.12.			71 294 411,05	71 390 028,11
Kertyneet arvonalennukset 1.1.			1 813 746,29	1 813 746,29
Kertyneet arvonalennukset 31.12.			1 813 746,29	1 813 746,29
Kirjanpitoarvo 31.12.			69 480 664,76	69 576 281,82
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Määrä 1.1.			77 370 886,70	75 371 800,72
Lisäykset			1 200 000,00	11 850 000,00
Vähennykset			-7 147 920,38	-9 850 914,02
Määrä 31.12.			71 422 966,32	77 370 886,70
Kirjanpitoarvo 31.12.			71 422 966,32	77 370 886,70
Pääomalainasaamiset saman konsernin yrityksiltä				
Määrä 1.1.			28 922 433,54	28 372 433,54
Lisäykset			0,00	1 450 000,00
Vähennykset			-2 465 000,00	-900 000,00
Määrä 31.12.			26 457 433,54	28 922 433,54
Kertyneet arvonalennukset 1.1.			1 500 000,00	1 500 000,00
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset			-1 500 000,00	
Kertyneet arvonalennukset 31.12.			0,00	1 500 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.			26 457 433,54	27 422 433,54
Pääomalainojen olennaisimmat lainaehdot:				
Lainoilla ei ole ennalta määrättyä erääntymispäivää. Lainojen pääoma saadaan palauttaa ja korkoa maksaa vain siltä osin kuin yhtiön vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuohjelmalla ylittää yhtiön viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudempaan tilinpäätökseen sisältyvän taseen mukaisen tappion määrän.				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä yhteensä			97 880 399,86	104 793 320,24
Osuudet omistusyhteisyrityksissä				
Osakkuusyritysosakkeet				
Hankintameno 1.1.	37 771 706,62	26 946 870,68	43 690 993,39	32 808 535,18
Lisäykset	0,00	10 824 835,94	357 000,00	578 240,00
Vähennykset	-33 878,10	0,00	0,00	-4 822 381,79
Siirrot erien välillä	2 575 000,00	0,00	1 275 000,00	15 126 600,00
Hankintameno 31.12.	40 312 828,52	37 771 706,62	45 322 993,39	43 690 993,39
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	-831 812,07	3 990 569,72	868 187,94	5 690 569,73
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	1 300 000,00	-4 822 381,79	0,00	-4 822 381,79
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	468 187,93	-831 812,07	868 187,94	868 187,94
Kirjanpitoarvo 31.12.	39 844 640,59	38 603 518,69	44 454 805,45	42 822 805,45
SOK:n osuudet				
Hankintameno 1.1.	40 823 000,00	39 378 500,00	40 823 000,00	39 378 500,00
Lisäykset	1 187 500,00	1 444 500,00	1 187 500,00	1 444 500,00
Hankintameno 31.12.	42 010 500,00	40 823 000,00	42 010 500,00	40 823 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	42 010 500,00	40 823 000,00	42 010 500,00	40 823 000,00
Muut omistusyhteisyritysosuudet				
Määrä 1.1.	63 346 508,05	49 362 831,72	63 346 508,05	49 362 831,72
Lisäykset	1 538 873,99	13 983 676,33	1 538 873,99	13 983 676,33
Määrä 31.12.	64 885 382,04	63 346 508,05	64 885 382,04	63 346 508,05
Kirjanpitoarvo 31.12.	64 885 382,04	63 346 508,05	64 885 382,04	63 346 508,05
Osuudet omistusyhteisyrityksissä yhteensä	146 740 522,63	142 773 026,74	151 350 687,49	146 992 313,50
Osakkuusyrityksistä johtuvan konserniaktiivan poistamatta oleva määrä	13 488 220,51	12 880 570,68		
Osakkuusyrityksistä johtuvan konsernireservin tulouttamatta oleva määrä	-345 789,78	-298 213,64		

	Konserni 2022	Konserni 2021	Osuuskauppa 2022	Osuuskauppa 2021
Muut osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1.	33 433 560,74	22 079 252,14	33 601 258,27	22 246 949,67
Lisäykset	2 403 443,62	27 049 828,66	2 403 443,62	27 020 820,00
Vähennykset	-1 740 977,21	-568 920,06	-1 785 753,06	-539 911,40
Siirrot erien välillä	-1 275 000,00	-15 126 600,00	-1 275 000,00	-15 126 600,00
Hankintameno 31.12.	32 821 027,15	33 433 560,74	32 943 948,83	33 601 258,27
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.	2 486 637,75	2 686 637,75	2 545 431,18	2 745 431,18
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalentumiset	0,00	-200 000,00	-58 793,43	-200 000,00
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.	2 486 637,75	2 486 637,75	2 486 637,75	2 545 431,18
Muut osakkeet ja osuudet 1.1.	-626,80	313 990,30	-626,80	313 990,30
Käyvän arvon muutos	626,80	-314 617,10	626,80	-314 617,10
Muut osakkeet ja osuudet 31.12.	0,00	-626,80	0,00	-626,80
Kirjanpitoarvo 31.12.	30 334 389,40	30 946 296,19	30 457 311,08	31 055 200,29
Sijoituksiin sisältyy 58 290,87 euroa noteeraamattomia osakkeita (2021 eur 394 083,57), joiden käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä.				
Muut saamiset muilta				
Määrä 1.1.	3 577 151,15	3 577 151,15	2 850 000,00	3 550 000,00
Vähennykset	-2 800 000,00		-2 800 000,00	-700 000,00
Siirrot erien välillä	-727 150,79		0,00	0,00
Määrä 31.12.	50 000,36	3 577 151,15	50 000,00	2 850 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	50 000,36	3 577 151,15	50 000,00	2 850 000,00
Sijoitukset yhteensä	177 124 912,39	177 296 474,08	349 219 063,19	355 267 115,85

Konsernin ja emoyhtiön omistamat yritykset 31.12.2022

Emoyhtiön omistamat konserniyritykset		Osakkeiden / osuuksien omistusosuus %
HOK-Elanto Liiketoiminta Oy	Helsinki	100
HOK-Elanto Palvelu Oy	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Nihtisilta 4	Espoo	100
Kiinteistö Oy Syystie 19	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Hyvinkään Kauppa-Matti	Helsinki	100
Hokki-Kiinteistöt Oy	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Korson Kauppakeskus	Vantaa	100
Kiinteistö Oy Keravan Kauppakaari 2	Kerava	100
Kiinteistö Oy Espoon Siitakatu	Espoo	100
Kiinteistö Oy Lommilan Kauppakeskus	Espoo	100
Kiinteistö Oy Espoon Kutojantie 1	Espoo	100
Kiinteistö Oy Keravan Kauppakaari 17	Kerava	100
Kiinteistö Oy Hyrylän Portti	Tuusula	100
Kiinteistö Oy Saunalahden Portti	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Peltokuumolantie 2	Hyvinkää	100
Kiinteistö Oy Koivuhaan liikekeskus	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Vantaan Kanerva	Vantaa	100
Kiinteistö Oy Pukinmäen Portti	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Helsingin Capellanranta	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Niittylänpolku 14	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Espoon Sokinsuontie 4	Espoo	100
Kiinteistö Oy Niittylänpolku 16	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Vantaan Pähkinärinteen Liikekeskus	Vantaa	100
Vuosaaren Liikekeskus Oy	Helsinki	57
Korson Liiketalo Oy	Vantaa	76
Jakomäen Kauppakeskus Oy	Helsinki	82
Hakunilan Kiinteistötalo Oy	Vantaa	61
Pihlajamäen Ostoskeskus Oy	Helsinki	74
Kiinteistö Oy Espoon Joosepinkuja 2	Espoo	53
Kiinteistö Oy Kalevankatu 31	Kerava	76
Kiinteistö Oy Soukan Liiketalo	Espoo	62
Rajatorpan Ostoskeskus Oy	Vantaa	77
Kiinteistö Oy Kauppa-Martti	Vantaa	84

HOK-Elanto konsernissa oli 31.12.2022 emoyhtiön Helsingin Osuuskauppa Elannon lisäksi 33 tytäryhtiötä, joista kiinteistöyhtiöitä on 31.

Emoyhtiön omistama omistusyhteysyritys

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK), Helsinki
Omistusosuus 20,57 %, osuus äänivallasta 5,77 % ja osuuksien kirjanpitoarvo 42,0 milj. euroa.
SOK:n oma pääoma 31.12.2022 oli 813,6 milj. euroa ja SOK:n voitto vuodelta 2022 oli 2,1 milj. euroa.

Emoyhtiön omistamat osakkuusyritykset		Osakkeiden / osuuksien omistusosuus %
Kiinteistö Oy Helsinginkatu 1	Helsinki	41
Kannelmäen Liikekeskus Oy	Helsinki	41
Kaivospuhos Oy	Vantaa	39
Karakallion Ostoskeskus Oy	Espoo	33
Asunto Oy Ylhäinen	Helsinki	25
Asunto-Osakeyhtiö Siilitie 6	Helsinki	30
As. Oy Puistotalo	Helsinki	28
Kiinteistö Oy Vantaanportin Liikekeskus	Vantaa	28
Kiinteistö Oy Säterintie 2	Helsinki	28
Kiinteistö Oy Tapulikaupungin palvelutalo	Helsinki	28
Haaga III Liikekeskus Oy	Helsinki	28
As Oy Hyvinkään Hämeenaukio	Hyvinkää	28
As Oy Bulevardin sonaatti	Helsinki	27
As Oy Castreninkatu 9-11	Helsinki	26
Mikkolan Liikekiinteistö Oy	Vantaa	26
Haukilahden Kauppakeskus	Espoo	26
As. Oy Porvoonkulma	Helsinki	25
Asunto-Osakeyhtiö Vihdintie 7	Helsinki	25
Kiinteistö Oy Laajalahden Liikekeskus	Espoo	25
Kiinteistö Oy Erätori	Helsinki	24
Kivenlahden tori Oy	Helsinki	22
Munkkivuoren Ostoskeskus Oy	Helsinki	21

Osakkuusyrityksiä on yhteensä 22.

	Konserni 2022	Konserni 2021	Osuuskauppa 2022	Osuuskauppa 2021
14. Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	1 792 004,95	1 725 810,38	0,00	0,00
Tavarat	88 524 194,07	76 461 770,22	127 888,29	134 612,62
Yhteensä	90 316 199,02	78 187 580,60	127 888,29	134 612,62
15. Pitkäaikaiset saamiset				
Muut saamiset	50 250,13	552 313,95	0,00	516 001,10
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	50 250,13	552 313,95	0,00	516 001,10
16. Laskennallinen verosaaminen				
Jaksotuseroista ja väliaikaisista eroista	2 637 951,28	1 993 463,17		
Yhteensä	2 637 951,28	1 993 463,17		
17. Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	22 486 059,49	14 028 502,25	1 407 599,49	1 241 689,80
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset			974 672,59	33 002,04
Muut saamiset			69 049,04	654,81
Siirtosaamiset			662 124,30	152 266,32
Yhteensä			1 705 845,93	185 923,17
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä				
Myyntisaamiset	12 055 122,92	8 640 474,65	27 610,91	8 330,31
Siirtosaamiset	11 501 103,27	12 350 232,77	1 079 244,27	747 700,59
Yhteensä	23 556 226,19	20 990 707,42	1 106 855,18	756 030,90
Muut saamiset	1 140 782,08	2 005 017,26	788 753,24	804 749,67
Siirtosaamiset	4 248 455,01	3 493 534,56	2 405 516,00	232 689,72
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	51 431 522,77	40 517 761,49	7 414 569,84	3 221 083,26
18. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Henkilöstökulut	1 206 233,94	2 421 273,41	28 027,38	26 587,76
Rahoituserät	13 243,51	53 497,45	30 401,30	60 046,26
Siirtosaamiset SOK-yhtymältä	11 501 103,27	12 397 314,73	1 079 244,27	747 700,59
Verosaamiset	2 165 721,52		2 165 721,51	0,00
Vuokrat			644 966,51	145 717,51
Muut siirtosaamiset	863 256,04	971 681,74	198 523,60	152 604,51
Siirtosaamiset yhteensä	15 749 558,28	15 843 767,33	4 146 884,57	1 132 656,63
19. Rahoitusarvopaperit				
Muut osakkeet ja osuudet	168 536 051,42	188 282 658,42	168 536 051,42	188 282 658,42
Muut arvopaperit muilta	1 087 524,23	2 228 210,97	1 087 524,23	2 228 210,97
Yhteensä	169 623 575,65	190 510 869,39	169 623 575,65	190 510 869,39
Osakkeet ja osuudet koostuvat sijoitusvarallisuutena olevista osake- ja korkorahasto-osuuksista sekä suomalaisista noteeratuista ja noteeraamattomista osakkeista. Muut arvopaperit muilta koostuvat suorista joukkovelkakirjalainasijoituksista.				
TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITE TIEDOT				
20. OMA PÄÄOMA				
Osuuspääoma	59 117 012,59	59 117 012,59	59 117 012,59	59 117 012,59
Osuuspääoma 31.12.	59 117 012,59	59 117 012,59	59 117 012,59	59 117 012,59
Vararahasto	67 000 000,00	67 000 000,00	67 000 000,00	67 000 000,00
Vähennys			0,00	0,00
Vararahasto 31.12.	67 000 000,00	67 000 000,00	67 000 000,00	67 000 000,00
Sidottu oma pääoma yhteensä	126 117 012,59	126 117 012,59	126 117 012,59	126 117 012,59
Osuusmaksurahasto	8 425 301,62	7 578 338,95	8 425 301,61	7 578 338,94
Lisäys	1 387 690,24	846 962,67	1 387 690,24	846 962,67
Osuusmaksurahasto 31.12.	9 812 991,86	8 425 301,62	9 812 991,85	8 425 301,61
Edellisen tilikauden yli/alijäämä	604 176 051,73	584 344 982,10	561 817 329,18	548 446 170,70
Voittovarojen oikaisu	-22 247,90	-16 155,15		
Edellisen tilikauden ylijäämä 31.12.	604 153 803,83	584 328 826,95	561 817 329,18	548 446 170,70
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 704 572,99	19 847 224,78	-320 191,24	13 371 158,48
Vapaa oma pääoma yhteensä	615 671 368,68	612 601 353,35	571 310 129,79	570 242 630,79
Oma pääoma yhteensä	741 788 381,27	738 718 365,94	697 427 142,38	696 359 643,38
Helsingin Osuuskauppa Elannolla on yksi osuustaji. Osuuksiin ei liity erityisetoja. Osuuskunnan osuudet jakautuvat osuuslajeittain seuraavasti:				
Osuudet			664 161	652 502
Osuuspääoma			59 117 012,59	59 117 012,59
Kertyneestä poistoerosta omaan pääomaan on konsernissa kirjattu 13 682 788,58 euroa (13 586 873,44 euroa).				
Laske loma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.			561 817 329,18	548 446 170,70
Tilikauden ylijäämä			-320 191,24	13 371 158,48
Yhteensä			561 497 137,94	561 817 329,18

	Konserni 2022	Konserni 2021	Osuuskauppa 2022	Osuuskauppa 2021
21. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Poistoero				
Muut aineettomat hyödykkeet			215 633,78	191 266,94
Rakennukset ja rakennelmat			4 034 869,02	4 461 267,77
Koneet ja kalustot			-1 063 113,22	-1 414 505,75
Osakkeet			929 610,76	999 581,46
Muut aineelliset hyödykkeet			5 509,44	5 509,44
Yhteensä			4 122 509,78	4 243 119,86
22. Pakolliset varaukset				
Vajaaikätyssä olevat tilat	1 485 397,99	2 054 675,00	24 703,00	703 457,00
Muut pakolliset varaukset	5 470 909,86	5 458 492,86	107 751,21	105 751,21
Yhteensä	6 956 307,85	7 513 167,86	132 454,21	809 208,21
23. Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	8 176,19	24 528,67	0,00	0,00
Ostovelat	72 572,06	39 470,36	0,00	0,00
Yhteensä	80 748,25	63 999,03	0,00	0,00
Velat saman konsernin yrityksille				
Muut pitkäaikaiset velat			10 350 000,00	9 000 000,00
Yhteensä			10 350 000,00	9 000 000,00
Muut pitkäaikaiset velat	3 253 041,10	238 110,95	3 250 448,10	238 203,79
Siirtovelat	3 465 836,87	3 801 276,58	128 000,00	160 000,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	6 799 626,22	4 103 386,56	13 728 448,10	9 398 203,79
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin vilden vuoden kuluttua				
Muut pitkäaikaiset velat konsernille			10 350 000,00	9 000 000,00
Yhteensä	0,00	0,00	10 350 000,00	9 000 000,00
24. Laskennallinen verovelka				
Tilinpäätössiirroista	1 694 466,40	1 584 140,42		
Yhteensä	1 694 466,40	1 584 140,42		
25. Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	54 130,88	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot	113 675,27	73 698,36	27 994,81	14 104,41
Ostovelat	38 171 144,52	32 230 451,22	2 526 161,21	3 770 241,68
Velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat			62 528,92	184 937,97
Muut lyhytaikaiset velat			49 365 630,58	63 527 802,75
Siirtovelat			3 431 033,51	3 843 470,41
Yhteensä			52 859 193,01	67 556 211,13
Velat omistusyhteyksilyrityksille				
Ostovelat	122 278 330,67	118 992 306,44	1 041 637,84	1 438 472,46
Siirtovelat	0,00	2 795 611,04	0,00	0,00
Yhteensä	122 278 330,67	121 787 917,48	1 041 637,84	1 438 472,46
Muut lyhytaikaiset velat	13 376 554,74	11 252 348,91	2 648 015,27	1 639 601,31
Siirtovelat	60 108 792,56	56 795 859,16	3 840 278,94	4 461 463,97
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	234 102 628,64	222 140 275,13	62 943 281,08	78 880 094,96
26. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Henkilöstökulut	52 506 172,98	45 474 915,52	3 335 935,70	2 689 719,99
Verot	101 829,59	1 169 795,02	0,00	1 163 015,49
Bonus	8 667 710,12	8 074 346,51	428 676,52	374 895,76
Vastikkeet ja hallintopalveluveloitukset			3 430 027,27	3 843 470,41
Muut	2 298 916,74	4 872 413,15	204 672,96	393 832,73
Siirtovelat yhteensä	63 574 629,43	59 591 470,20	7 399 312,45	8 464 934,38

LIITETIEDOT HENKILÖSTÖSTÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENISTÄ

27a. Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	6 641	6 310	156	151
27b. Henkilöstön lukumäärä keskimäärin ryhmittäin				
Marketauppa	5 253	4 985		
Tavaratalokauppa	232	243		
Polttoneste- ja autopesukauppa	9	6		
Ravintolaliiketoiminta	717	668		
Muu liiketoiminta, hallinto ja ketjuohjaukset	430	408	156	151
Yhteensä	6 641	6 310	156	151
27c. Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa, hallituksen ja hallinto-neuvoston jäsenten ja varajäsenten palkat ja palkkiot (näistä tehtävistä)	1 256 404,06	1 248 727,40	1 256 404,06	1 248 727,40

Johdon lisäeläke-etuuksista on selvitys laadintaperiaatteessa.

	Konserni 2022	Konserni 2021	Osuuskauppa 2022	Osuuskauppa 2021
28. Lähipiiriliiketoimet				
Konsernityöiden väliset olennaiset tapahtumat				
Liiketilavuokratuotot			40 307 400,46	35 463 400,57
Palveluiden myynnit			19 084 620,29	19 285 321,96
Yhteensä			59 392 020,75	54 748 722,53
Toimitilavuokrat			14 190 055,47	13 611 614,06
Palveluiden ostot			232 720,39	161 918,21
Yhteensä			14 422 775,86	13 773 532,27

29. VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Annetut pantit ja vastuusitoumukset

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksellä:

Rahalaitoslainat	42 347,38	24 528,67		
Kiinnitykset	917 731,60	751 331,60		

Muut annetut vakuudet:

Kiinnitykset	1 588 906,00	1 855 906,00		
Kiinnitykset maankäyttömaksujen vakuudeksi	16 000 000,00	16 000 000,00		
Pantit	69 912,85	53 112,85		

Kiinnitysten yhteismäärä

Vakuudeksi annetut kiinnitykset	18 773 637,60	18 607 237,60	3 996 437,00	3 996 437,00
Omassa hallussa olevat kiinnitykset	75 971 500,00	75 971 500,00	22 040 000,00	22 040 000,00

Saman konsernin yritysten puolesta annetut vakuudet:

Takaukset				
- omavelkaiset takaukset vuokranmaksun vakuudeksi	10 771 955,37	10 284 588,17	10 771 955,37	10 284 588,17
- muut takaukset	9 650,00	0,00	9 650,00	0,00
Yhteensä	10 781 605,37	10 284 588,17	10 781 605,37	10 284 588,17

Muiden puolesta annetut vakuudet:

S-Ryhmän logistiikkakeskukset Oy:n täytetakaukset ovat päättyneet 29.3.2022 voimaan astuneen uuden rahoitussopimuksen myötä, jonka yhteydessä uusia täytetakauksia ei annettu.

Muut vastuusitoumukset

Leasingvastuut:

- Seuraavana vuonna maksettavat	124 004,72	55 198,56	23 951,82	6 037,51
- Yli vuoden kuluttua maksettavat	107 644,26	27 745,84	16 857,34	2 528,61
Yhteensä	231 648,98	82 944,40	40 809,16	8 566,12

Kiinteistöinvestointien tarkistusvastuu:

Konserni ja Helsingin Osuuskauppa Elanto ovat velvolliset tarkistamaan kiinteistöinvestoinnista tekemään arvonalisävähennyksiä, jos verollinen käyttö muuttuu tarkistuskauden aikana.

Kiinteistöinvestointien tarkistusvastuu:	19 947 031,55	14 281 257,94	12 474 042,18	5 738 900,54
--	---------------	---------------	---------------	--------------

HOK-Elanto konserni ja Helsingin Osuuskauppa Elanto on velvollinen tarkistamaan vuosina 2013-2022 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemään arvonalisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Viimeinen tarkistusvuosi on 2031.

Toimitilojen vuokravastuut

- Seuraavana vuonna maksettavat	104 910 191,36	93 180 020,06	3 076 930,52	2 588 242,02
- Yli vuoden kuluttua maksettavat	672 419 935,23	734 409 186,44	34 190 512,56	31 554 221,18
Yhteensä	777 330 126,59	827 589 206,50	37 267 443,08	34 142 463,20

Vuokravastuut on ilmoitettu ilman arvonalisäveroa.

Osakassopimuksen mukainen sitoumus vastata S-Voima Oy:n sitoumuksista ja rahoittaa sen toimintaa.

Osakkaat vastaavat ns. Mankala-periaatteen mukaisesti S-Voima Oy:n sitoumuksista. Tämän periaatteen mukaisesti Helsingin Osuuskauppa Elannon vastuu S-Voima Oy:n kustannuksista sisältäen myös lainojen lyhennykset ja korot sekä poistot määräytyy markkinasähkön osalta osakkaan käyttämän energian mukaan, tuulivoiman osalta osakkaan omistamien osakesarjojen suhteessa ja aurinkosähkön osalta osakkaan hallitsemille kiinteistöille rakennettujen aurinkovoimaloiden perusteella. HOK- Elanto ei ole merkinnyt S-Voima Oy:n ydinvoimalla tuotetun sähkön hankintaan liittyviä osakkeita. S-Voima Oy:n osakkaat ovat lisäksi sopineet keskinäisestä velvollisuudesta rahoittaa yhtiön sijoituksia tuulivoiman tuotantoyhtiöihin omanpääomaneitoisesti, jolloin vastuu lähtökohtaisesti jakautuu osakesarjoittain osakeomistuksen suhteessa. Helsingin Osuuskauppa Elannon tilinpäätöshetken mennessä tehtyihin päätöksiin perustuva vastuu omanpääomaneitoisen rahoituksen osuudesta on arviolta yhteensä 2,3 miljoonaa euroa.

30. KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTAVIEN RAHOITUSVAROJEN KÄYVÄT ARVOT JA
KÄYPIEN ARVOJEN HIERARKIA

	Käypä arvo 31.12.2022	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Osakesijoitukset, noteeratut	2 862 096,00	2 862 096,00		
Osakesijoitukset, noteeraamattomat	58 290,87			58 290,87
Osakerahastot	42 635 818,00	42 635 818,00		
Korkosijoitukset	1 087 524,86	1 087 524,86		
Korkorahastot	123 038 143,00	123 038 143,00		
Yhteensä	169 681 872,73	169 623 581,86	0,00	58 290,87

Hierarkian tason 1 käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten omaisuuserien noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla. Konserni on käyttänyt näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä hintalähteenä salkunhoitajien raportteja.

Tason 2 instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä konserni käyttää yleisesti hyväksyttyjä arvostusmalleja, joiden syöttötiedot kuitenkin perustuvat merkittäviltä osin havainnoitavissa oleviin markkinatietoihin.

Tason 3 instrumenttien käyvät arvot perustuvat omaisuuserää koskeviin syöttötietoihin, jotka eivät perustu havainnoitavissa olevaan markkinatietoon vaan merkittäviltä osin johdon arvioihin ja niiden käyttöön yleisesti hyväksytyissä arvostusmalleissa. Taso 3 sisältää noteeraamattomia osakkeita, joiden käypä arvo ei ole luotettavasti määriteltävissä.

31. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Helsingin Osuuskauppa Elannolla on hallituksen hyväksymät rahoitusstrategia ja sijoituspolitiikka, jotka määrittelevät rahoituksen ja sijoitustoiminnan periaatteet ja vastuut Helsingin Osuuskauppa Elannossa ja sen tytäryhtiöissä.

Rahoitusstrategian tavoitteena on varmistaa rahoituksen riittävyys, tasapainoisuus ja edullisuus sekä minimoida rahoitusriskit. Rahoitusstrategia määrittelee myös numeeriset tavoitteet rahoitusriskeille. HOK-Elannon rahoitusriskit muodostuvat pääasiallisesti sijoitustoiminnasta. Konsernilla ei ole ulkoisia korollisia velkoja.

HOK-Elannon pyrkimyksenä on pitkäjänteisellä ja matalariskisellä sijoitustoiminnalla varautua tulevaisuuden muutoksiin. Tavoitteena sijoitustoiminnassa on siten sekä säilyttää sijoitettu pääoma että kasvattaa pääomaa ja saada sille tuottoa ilman, että sijoitusomaisuuteen kohdistuu hallituksen päättämää tasoa suurempi riski. Sijoitustoiminnan riskitasoa määriteltäessä huomioidaan HOK-Elannon konsernitase ja sen erien arvioitu riskitaso. Sijoitustoiminnan riskitasoa säädelään ensisijaisesti määrittelemällä eri sijoitusluokille ns. perusallokaatiot sekä näihin vaihteluvälit (minimi / maksimi). Sijoituskohteen toimiala- tai toimintatavat eivät saa olla ristiriidassa HOK-Elannon toimintaperiaatteiden kanssa. Sijoituskohteen tulee noudattaa eettisen ja kestävän kehityksen periaatteita.

Maksuvalmiussalkku koostuu lyhyen aikavälin kassalikviditeetistä, joka sijoitetaan täysimääräisesti lyhytaikaisiin korkosijoituksiin. 31.12.2022 maksuvalmiussalkun varat olivat pankkitileillä. Maksuvalmiussalkun ylittävä varallisuus luokitellaan sijoitussalkkuun. Sijoitussalkun varat sijoitetaan sekä korkoinstrumentteihin (lyhyisiin ja pitkiin) että osakkeisiin. Sijoitussalkun perusallokaatio (eri omaisuuslajien painot ja vaihteluvälit) päivitetään vähintään vuosittain. Perusallokaatioon tehtävät muutokset tulee hyväksyttävä hallituksella.

Konsernin korkoriski	Riskille altis pääoma	1 %-yksikön koron nousun vaikutus tulokseen	1 %-yksikön koron laskun vaikutus tulokseen
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat	124 125 667,86	-3 972 021,37	3 972 021,37
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat rahoitusvarat	105 180 522,40	1 063 491,95	-1 063 491,95
Yhteensä	229 306 190,26	-2 908 529,42	2 908 529,42

1 %-yksikön koron vaikutus tulokseen kuvaa vaikutusta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Konsernin osakesijoitusten hintariski	Riskille altis pääoma	10 % kurssinousun vaikutus tulokseen	10 % kurssilaskun vaikutus tulokseen
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat	45 556 204,87	4 555 620,49	-4 555 620,49

Konsernin valuuttariski	Riskille altis pääoma	10 % kurssinousun vaikutus tulokseen	10 % kurssilaskun vaikutus tulokseen
USD	25 104 290,12	2 510 429,01	-2 510 429,01
SEK	4 070 965,96	407 096,60	-407 096,60
JPY	2 713 977,31	271 397,73	-271 397,73
Muut valuutat yhteensä	17 980 099,68	1 798 009,97	-1 798 009,97
Yhteensä	49 869 333,07	4 986 933,31	-4 986 933,31

HOK-ELANTO KONSERNIN TUNNUSLUVUT 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Liikevaihto milj.euroa	2 065,3	2 125,1	2 166,2	2 249,8	2 415,5
Liikeylijäämä					
- Milj. euroa	15,8	5,8	-2,0	5,9	19,2
-%:a liikevaihdosta	0,8	0,3	-0,1	0,3	0,8
Ylijäämä ennen veroja					
- Milj. euroa	12,4	47,0	8,2	24,5	1,0
-%:a liikevaihdosta	0,6	2,2	0,4	1,1	0,0
Oman pääoman tuotto-%	1,3	5,2	1,0	2,7	0,2
Sijoitetun pääoman tuotto-%	4,4	6,9	1,1	3,4	3,6
Omavaraisuusaste, %	75,9	77,1	76,2	75,9	74,9
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen					
- Milj. euroa	47,8	52,7	120,0	136,4	63,5
-%:a liikevaihdosta	2,3	2,5	5,5	6,1	2,6
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	5 912	5 952	6 094	6 310	6 641
Palkat ja palkkiot milj. euroa	169,6	175,4	180,7	186,5	197,1

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Oman pääoman tuotto-% =	$\frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen} - \text{verot}}{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus, keskim}} \cdot 100$
Sijoitetun pääoman tuotto-% =	$\frac{\text{tulos ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{taseen loppusumma} - \text{korottomat velat} - \text{pakolliset varaukset, keskim.}} \cdot 100$
Omavaraisuusaste, % =	$\frac{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \cdot 100$
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen =	pysyvistä vastaavista suoritettu määrä

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana on laskettu keskiarvona.

Hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä

Helsingin Osuuskauppa Elannon jakokelpoinen ylijäämä 31.12.2022 on 561 497 137,94 €.

Osuuskunnan taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Osuuskunnan maksuvalmius on hyvä, eikä alla ehdotettu tilikauden ylijäämän jako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan osuuskunnan maksukykyä.

Hallitus ehdottaa, että Helsingin Osuuskauppa Elannon tilikauden 1.1.- 31.12.2022 alijäämä 320.191,24 jätetään edellisten tilikausien ylijäämätilille.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Helsingissä maaliskuun 15. päivänä 2023

Veli-Matti Liimatainen
Hallituksen puheenjohtaja

Jaakko Aspara

Tuula Entelä

Taru Keronen

Pekka Laaksonen

Reetta Peltola

Markku Uitto

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä maaliskuun ²³20. päivänä 2023

KPMG Oy Ab
tilintarkastusyhteisö

Jukka Rajala
KHT

LUETTELO KIRJANPIDOISTA JA AINEISTOISTA

Kirjanpidon osa	Tositelaji	Tositela	Kirjanpitojärjestelmien keskinäiset yhteydet	Miten ja missä säilytetään
Tilinpäätös ja toimintakertomus			Kirjanpitolaian edellettämä toimintakertomus, tilinpäätös sekä luettelo kirjapidoista ja aineistoista.	Sähköisessä arkistossa
Tase-erittelyt			Pääkirjanpidon mukaiset tase-erittelyt	Sähköisessä arkistossa S-ryhmän sähköisessä arkistointijärjestelmässä OnDemandissa. Kaikki Ondemandiin arkistoitavat aineistot on nähtävissä järjestelmästä selaimella.
Tiliöhtainen tulos- ja taselaskelma			Pääkirjanpidon mukainen tulos- ja taselaskelma.	
Tiliuettelo			Pääkirjanpidon mukainen tiliuettelo.	S-ryhmän sähköisessä arkistointijärjestelmässä OnDemandissa.
Pääkirjanpito			Pääkirjanpitoon kootaan yhteenveto esijärjestelmien tapahtumi	S-ryhmän sähköisessä arkistointijärjestelmässä OnDemandissa.
Käyttöomaisuuskirjanpito			Käyttöomaisuuteen kirjataan Talja SAP:ssa sekä liittymien kautta että manuaalisesti tapahtumia.	S-ryhmän sähköisessä arkistointijärjestelmässä OnDemandissa.
	AA	Käyttöom.kirjaus		
	AF	Poistokirjaukset		
Palkkakirjanpito			Palkkakirjanpitoon kirjataan Talja SAP:ssa sekä liittymien kautta että manuaalisesti tapahtumia.	S-ryhmän sähköisessä arkistointijärjestelmässä OnDemandissa.
	UG	Palkat Fenixistä		
Ostoreskontra			Ostoreskontraan kirjataan Talja SAP:ssa sekä liittymien kautta että manuaalisesti tapahtumia.	S-ryhmän sähköisessä arkistointijärjestelmässä OnDemandissa.
	KR	Kuluostolasku		
	KZ	Ostoresk maksut		
	O1	Coupa jakotuskirj		
	O2	Coupa jaks.kirj. per		
	OC	Ostolaskut Coupa		
	OL	AOP-tapahtumavel		
	OP	AOP/bonus valv.las t		
	OS	AOP/jäsenh valvontal		
	ZQ	Ostoresk tos per		
Myyntireskontra			Myyntireskontraan kirjataan Talja SAP:ssa sekä liittymien kautta että manuaalisesti tapahtumia.	S-ryhmän sähköisessä arkistointijärjestelmässä OnDemandissa.
	DA	Asiakastosite		
	N3	AOP/jäsenhall.valv l		
	NE	AOP/bonus valv.lask		
	NF	Korttimaksujen valvontalaskut		
	ZJ	Viitesuoritukset		
	ZT	Myyntiresk tos per		
Kirjanpito			Pääkirjanpitoon kirjataan Talja SAP:ssa sekä liittymien kautta että manuaalisesti tapahtumia.	S-ryhmän sähköisessä arkistointijärjestelmässä OnDemandissa.
	AB	Tasaukset		
	FA	Liiketoimintajärjestelyt		
	S2	Muistiotositteet myynnintilitys		
	S3	Muistiotositteet rahaliikenne		
	S5	Muistiotositteet ostoreskontra		